

Antwoordnota Zienswijzen op de omgevingsvergunningaanvraag Windpark Oostpolder

Van 6 juni 2017 tot en met 17 juli 2017 heeft de vergunningsaanvraag met alle bescheiden voor Windpark Oostpolder ter inzage gelegen.

Deze gaat over het voornemen tot het oprichten van een windpark van circa twintig windturbines in de Oostpolder, gemeente Eemsmond en deels gemeente Delfzijl.

Daarbij is een ieder in de gelegenheid gesteld zienswijzen in te dienen.

Op 5 juli 2017 is een inloopbijeenkomst georganiseerd in Oudeschip, waarbij de gelegenheid is geboden tot het indienen van mondelinge zienswijzen.

Besloten is om ook advies te vragen aan de Commissie voor de m.e.r..

Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen hebben het definitieve advies van de Commissie ontvangen op 28 augustus 2017.

In totaal zijn 38 zienswijzen ontvangen:

- Stadt Borkum 1.
- Indiener 2.
- Indiener 3.
- Indiener 4.
- Indiener 5.
- Indiener 6.
- Ministerie EZ 7.
- Indiener 8.
- Deutscher Wetterdienst 9.
- Landkreis Aurich 10.
- Indiener 11.
- Indiener 12.
- Indiener 13.
- NLWKN 14.
- ENGIE 15.
- Tennet 16.
- Stichting RPWG 17.
- Indiener 18.
- Indiener 19.
- Indiener 20.
- Indiener 21.
- Indiener 22.
- Indiener 23.
- Indiener 24.

- Indiener 25.
- o Indiener 26.
- o Indiener 27.
- o Indiener 28.
- o Indiener 29.
- o Waddenwind, Innogy, J. Gijzenberg en D.J. Bakker 30.
- o Nmf Groningen 31.
- o Indiener 32.
- o Delta Delfzijl en Delta Eemshaven, 33a.
- o Bakker Bierum Registergoed, Delta Delfzijl en Delta Eemshaven, 33b.
- o Indiener 34.
- o Indiener 35 (zelfde als 32, maar dan huisnummer 14 i.p.v. 14a).
- o Indiener 36.
- o Indiener 37.
- o Solarfields 38. (buiten termijn)

De zienswijzen zijn hieronder samengevat en voorzien van een reactie.

Zienswijze 1				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	<p>Vraagt aandacht voor de industrialisering in de Eemshaven waarbij met name de verlichting van de industriesykyline, vooral in de nacht, sterk bijdraagt aan het landschapsbeeld.</p> <p>Vraagt om onderzoek naar alternatieven om de turbineverlichting tot een minimum te reduceren.</p>	<p>Er is onderzoek gedaan naar onder andere de effecten van verlichting, zie hoofdstuk 9 van het MER. Daarbij is ook rekening gehouden met de bestaande elementen in het landschap. Deze effecten zijn betrokken in de besluitvorming en ruimtelijk aanvaardbaar gevonden. Windturbines zullen worden voorzien van obstakelverlichting ten behoeve van de luchtvaartveiligheid.</p> <p>Voor de windturbineverlichting in de Eemshaven loopt momenteel een pilot in samenwerking met de ministeries en ILT om turbineverlichting tot een minimum te beperken. Er kan nog niet worden voorgesorteerd op de uitkomst. Wel zullen de turbines in de nacht uitgerust worden met continu brandende lampen zodat het knippereffect niet zal optreden. Dit is onderdeel van de aanvraag voor de omgevingsvergunning (zie bijlage 1 aanvraag omgevingsvergunning) en doordat de aanvraag onderdeel uitmaakt van de omgevingsvergunning moet deze verlichting ook zodanig worden aangebracht.</p>	Nee

Zienswijze 2				
Reactie-nummer	Pagina-nr	Samenvatting zienswijze	Reactie	Wijziging besluit?
1	1	Client komt niet in aanmerking voor de uitkoopregeling die wel voor de burens geldt waardoor cliënt onevenredig wordt benadeeld wat tot een onwensbare situatie leidt.	<p>Er is geen sprake van een Provinciale of gemeentelijke uitkoopregeling. Het windpark dient te voldoen aan de wettelijke normen en op basis van het onderzoek overlegd bij de aanvraag kan worden geconcludeerd dat naleving mogelijk is. Verder zijn de gevolgen van het windpark voor de woning van indiener onderzocht en betrokken bij de besluitvorming. Op basis hiervan is geconcludeerd dat ook na realisatie van het windpark sprake blijft van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.</p> <p>Als aanvulling kunnen we het volgende nog meegeven: Op 12 juli 2017 is tijdens de vergadering van Provinciale Staten een motie aangenomen die het college oproept om in kaart te brengen in welke gebieden inwoners hinder ondervinden van meerdere ruimtelijke ontwikkelingen in hun leefomgeving en welke mogelijkheden er zijn om</p>	Nee

			voor die gebieden een regeling te treffen naar model van de regeling Moerdijk en welke kosten daarmee gemoeid zijn. Er wordt nu gewerkt aan een voorstel om een dergelijke regeling al dan niet in te voeren voor delen van de provincie Groningen.	
2	1	De geplande turbines passen niet binnen het bestemmingsplan, in het bijzonder voor wat betreft de archeologische bestemming.	<p>Met de omgevingsvergunning wordt het toegestaan af te wijken van de geldende planologische besluiten. Er is daarmee geen sprake van strijd met een bestemmingsplan, aangezien de realisatie en exploitatie van het windpark op grond van de omgevingsvergunning is toegestaan. Ten behoeve van het afwijken van het bestemmingsplan is de aanvraag om de omgevingsvergunning voorzien van een ruimtelijke onderbouwing, op grond waarvan de conclusie is getrokken dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Ten behoeve van deze conclusie is onder meer gekeken naar de mogelijkheid om de normering voor de windturbines na te leven en zijn de belangen van omwonenden betrokken en afgewogen.</p> <p>Voor de 20 windturbines in de gemeente Eemsmond geldt dat er geen bekende archeologische monumenten binnen het projectgebied liggen, het gehele plangebied op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden is aangeduid met een lage archeologische trefkans en het bestemmingsplan geen dubbelbestemming voor archeologie bevat is er op basis van de ondergrond geen reden om aan te nemen dat er verstoring / aantasting van archeologische waarden zal optreden.</p> <p>De windturbine in de gemeente Delfzijl is gelegen in het bestemmingsplan "Buitengebied Noord" en heeft de aanduiding "Waarde-Archeologie 4". Hiervoor is bepaald dat wanneer de grond dieper dan 0,45 m wordt geroerd en het oppervlakte groter is dan 200 m² op of in deze gronden geen bouwwerken mogen worden gebouwd. De fundatie kan een maximale diameter hebben van 25 meter. Dit is afhankelijk van de te kiezen windturbine. Uitgaand van de maximale maat wordt het oppervlak 490 m².</p> <p>Er kan onder voorwaarden, van onder meer archeologisch onderzoek, afgeweken worden van het bestemmingsplan. Omdat de exacte afmeting van het fundament nog niet bekend is, is nog geen archeologisch onderzoek gedaan. Wanneer het fundament groter wordt dan 200 m² moet worden aangetoond dat archeologische (verwachtings-)waarden niet worden geschaad. Dit is dan ook als voorschrift opgenomen in het besluit.</p>	JA
3	2	Cliënt dreigt door het bouwplan zijn vrije uitzicht te verliezen.	Voor wat betreft het vrije uitzicht wordt gemeld dat wordt onderkend dat het uitzicht zal veranderen. Dit is onderzocht in het MER door middel van visualisaties en een beoordeling. In de ruimtelijke onderbouwing is overwogen dat deze effecten aanvaardbaar zijn en deze conclusie is in de besluitvorming overgenomen. De effecten zijn niet dusdanig beperkend dat er sprake is van een slechte ruimtelijke ordening, tevens was de ontwikkeling van een windpark reeds in het provinciale Omgevingsplan van 2000 voorzien.	Nee
4	2	Cliënt vreest geluidsoverlast te ondervinden van dit plan.	Bij alle woningen van derden (woningen welke bij de inrichting worden betrokken niet meegerekend) moet in het voorkeursalternatief worden voldaan aan de geluidnorm Lden=47 dB en Lnight=41 dB. Om te voldoen aan de normstelling kan ervoor worden gekozen om een andere windturbine met een lagere geluidemissie en/of lagere ashoogte te nemen. Ook kan ervoor worden gekozen om voor specifieke perioden de instellingen van specifieke turbines te wijzigen. Met deze instellingen worden de bronsterkten van de turbines gereduceerd door bijvoorbeeld het toerental te verlagen en/of de bladhoek te verdraaien. Dit gaat enigszins ten koste van de productie. In de aanvraag zijn de instellingen voor geluidvoorzieningen gepresenteerd waarmee op alle toetspunten (naast de referentie toetspunten eveneens voor alle andere toetspunten in het model en alle woningen van derden in de omgeving) wordt voldaan aan de norm Lden=47 dB en Lnight=41 dB. Kortom, op basis van het beschikbare onderzoek kan worden geconcludeerd dat de geluidsnormering voor de windturbines kan	Nee

			<p>worden nageleefd.</p> <p>Aanvullend is in het onderzoek de cumulatieve geluidsbelasting bepaald; rekening houdend met overige geluidsbronnen. De Structuurvisie Eemsmond-Delfzijl geeft een kader voor de beoordeling van de cumulatie van geluid van diverse geluidbronnen. Voor de cumulatieve geluidbelasting (Lcum) is dit een waarde tot en met 65 dB op gevels van woningen en voor woningen die worden blootgesteld aan een cumulatief geluidsniveau van 66 tot en met 70 dB zijn mogelijk (aanvullende) isolatiemaatregelen nodig. Voor woningen die worden blootgesteld aan een Lcum hoger dan 70 dB is het uitgangspunt uit de structuurvisie dat deze moeten worden geamoveerd. Het onderzoek laat zien dat er in de referentiesituatie al sprake is van een cumulatieve geluidbelasting van meer dan 65 dB en van meer dan 70 dB. De berekening laat ook zien dat het voorkeursalternatief voor windpark Oostpolder op een aantal toetspunten leidt tot een (lichte) toename van de gecumuleerde geluidbelasting. De effectbeoordeling laat zien dat het voorkeursalternatief uitvoerbaar is binnen wet- en regelgeving en er geen onoverkomelijke milieuknelpunten zijn gesignaleerd. Voor geluid wordt met mitigerende maatregelen bij de windturbines aan de norm voldaan.</p>	
5	2	Het plan dreigt slagschaduw te veroorzaken	<p>Uit de onderzoeken die zijn uitgevoerd voor het besluit is aangetoond dat bij diverse gevoelige objecten (woningen) slagschaduw ontstaat. Voorgescreven is dat een turbine is voorzien van een automatische stilstandsvoorziening die de windturbine afschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten voor zover de afstand tussen de turbine en de woning minder bedraagt dan twaalfmaal de rotordiameter en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar een totale periode aan slagschaduw kan optreden van meer dan 20 minuten. In het onderzoek dat bij de aanvraag is gevoegd wordt een lagere belasting dan het Activiteitenbesluit gehanteerd, te weten maximaal 6 uur per jaar. Bij diverse woningen van derden wordt niet voldaan aan de voorgestelde streefwaarde van 6 uur slagschaduw per jaar (zie Tabel 4.5, dikgedrukt de overschrijdingen) zonder inzet van de automatische stilstandsvoorziening. De jaarlijkse slagschaduw zal middels stilstandsvoorziening, die de windturbine(s) afschakelt indien slagschaduw optreedt ter plaatse van de gevoelige objecten, worden teruggebracht tot binnen een maximale slagschaduwduur van 6 uur per jaar. Daarmee wordt tevens met zekerheid aan de norm uit het activiteitenbesluit voldaan, ook ter hoogte van de woning van indiener. Daarbij wordt erop gewezen dat de woning van indiener verder weg ligt dan andere woningen waarbij voldaan moet worden aan de normering voor slagschaduw. Aangezien ter hoogte van deze woningen aan de normering voldaan moet worden, is ook zeker dat ter hoogte van de woning van indiener de normering wordt nageleefd.</p> <p>De norm uit het activiteitenbesluit leidt tot een aanvaardbaar niveau van slagschaduw.</p>	
6	3	De woning daalt in waarde na realisering van het bouwplan	<p>Wat betreft de gestelde waardedaling wordt gewezen op de daarvoor bestaande wettelijke planschaderegeling. Bovendien wordt gewerkt aan een profijtregeling waarbij de omwonenden mee kunnen profiteren van het windpark en wordt momenteel onderzocht hoe enkele dorpsmolens kunnen worden ingezet als financiële bovenwettelijke compensatie. Op grond van voorgaande staat eventuele potentiële waardedaling dan ook niet in de weg aan het besluit.</p>	Nee
7	3	Het plan leidt tot aantasting van de natuur (horizonvervuiling)	<p>Ten behoeve van de besluitvorming over het windpark zijn de effecten op onder andere natuur en landschap onderzocht. De resultaten hiervan zijn opgenomen in het MER en de passende beoordeling. Deze effecten zijn niet strijdig met de kaders die hiervoor gelden en de effecten, waaronder die op het landschap worden aanvaardbaar geacht. Er is derhalve geen sprake van een zodanige aantasting dat dit aan de voorliggende besluitvorming in de weg zou moeten staan.</p>	

--	--	--	--	--

Zienswijze 3				
1	1	De toekomstige molen aan de meest zuidelijke kant van het plangebied staat precies in de zichtlijn van de Molenweg. Dat is erg storend, gevraagd wordt of de aanvraag kan worden aangepast zodat de te plaatsen turbine buiten de zichtas komt.	De ruimtelijke, waaronder landschappelijke, effecten van de realisatie en exploitatie van het windpark zijn betrokken bij de besluitvorming. Hieruit is niet naar voren gekomen dat deze effecten zodanig zijn dat dit tot weigering of aanpassing van het windpark had moeten leiden. Specifiek wat betreft het zicht op de windturbine genoemd in de zienswijze wordt gewezen naar de visualisaties vanaf standpunt welke representatief is voor het zicht op de betreffende molen en op basis waarvan de conclusie is getrokken dat het zicht hierop niet leidt tot onaanvaardbare effecten. Naar aanleiding van deze zienswijze is door de initiatiefnemer onderzocht of zodanige verplaatsing mogelijk is dat de windturbine buiten de zichtas komt. Bij verplaatsing naar het zuiden komt de windturbine buiten het zoekgebied voor windenergie. Bij verplaatsing naar het noorden komt de windturbine dicht bij een woning en gebouwen langs de Dijkweg. Beide situaties achten wij ongewenst. De situatie is met de indiener van de zienswijze besproken en indiener kan zich hierin vinden.	Nee

Zienswijze 4				
1	1	De windmolens die gebouwd gaan worden komen zo dichtbij dat het benauwd, alles bij elkaar wordt het psychisch een drama. Indiener is 8 jaar geleden in alle rust een hotel begonnen en vraagt aandacht voor het lawaai, de wind, het suizen, de slagschaduw, de waardevermindering van onroerend goed en het woon- en werkplezier.	Zie primair de beantwoording van zienswijze 2. In aanvulling daarop wordt opgemerkt dat de woning en het hotel van indiener dezelfde locatie betreft. Ter hoogte van deze woning wordt ten alle tijden voldaan aan de wettelijke normering voor windturbines. Op basis daarvan kan worden geconcludeerd dat geen aanleiding bestaat te vrezen voor gezondheidsschade.	Nee

Zienswijze 5				
1	1	In principe niet tegen windmolens, integendeel, maar genoeg is genoeg. De Oostpolder vormt een mooie buffer tussen woningen en bedrijvigheid	Zie de reacties bij zienswijze 2-3.	Nee
2	1	Stelt de vraag of windenergie nut heeft en noodzakelijk is.	Vanuit de wens klimaatverandering te beperken en de overstap te maken naar een energievoorziening op basis van duurzame energiebronnen zijn landelijk en provinciaal doelstellingen gesteld voor het opwekken van duurzame energie. Windenergie is op dit moment één van de meest rendabele vormen van duurzame energie in Nederland. Voor windenergie is landelijk dan ook een ambitieuze doelstelling van 6.000 MW afgesproken voor 2020. De provincie Groningen realiseert een belangrijk deel van deze opgave en heeft onder andere de locatie in de Oostpolder aangewezen. In het MER (zie onder andere hoofdstuk 13 uit het MER) is nader ingegaan op deze achtergrond. Dit laat zien dat er een groot belang is gelegen in de realisatie van windenergie en de realisatie van Windpark Oostpolder ter plaatse.	Nee
3		Indiener vreest geluidsoverlast te ondervinden van dit plan	Zie de reacties bij zienswijze 2-4	
4	1	De woning daalt in waarde na realisering van het bouwplan	Zie de reacties bij zienswijze 2-6	Nee
5	2	Om plaats te maken voor de nieuwe moet een deel van de bestaande turbines worden gesaneerd,	In het kader van de voorliggende besluitvorming speelt de verwijdering van de bestaande	Nee

		dit is kapitaalvernietiging. Is er gekeken naar de mogelijkheid om zo ver mogelijk naar achteren één rij molens te zetten?	<p>windturbines enkel een rol wat betreft de ruimtelijke en milieueffecten van deze bestaande windturbines ten opzichte van de nieuw te realiseren windturbines. De met de vervanging gepaard gaande kosten dan wel impact op de business case van initiatiefnemers speelt daarbij geen rol, behoudens voor zover een dergelijke impact moet leiden tot de conclusie dat geen sprake is van een uitvoerbaar plan. Hetgeen door de indiener op dit punt naar voren is gebracht, vormt dan ook geen onderdeel van onze besluitvorming.</p> <p>Niettegenstaande het voorgaande wordt wel gewezen op de achtergrond van de sanering van de bestaande turbines. In het MER is ook onderzocht wat de effecten zijn van het niet-saneren, maar deze variant kreeg niet de voorkeur. Het plaatsen van nieuwe windturbines zuidelijk van de bestaande turbines leidt tot een lager energetisch en financieel rendement van de turbines aan de Kwelderweg. In gezamenlijk overleg met Innogy is nader onderzoek gedaan naar de op te richten turbines in de Oostpolder gecombineerd met een deel van de turbines aan de Kwelderweg. De conclusie was dat sloop van een deel van de turbines aan de Kelderweg het meest optimale plaatje gaf. Deze turbines zijn in 2008 gebouwd en zijn inmiddels bijna 10 jaar in gebruik. Het is de verwachting dat de nieuwe turbines pas over enkele jaren gebouwd worden. In de tussentijd blijven de bestaande molens in bedrijf. De economische levensduur van de windturbines is daarmee ruim overschreden aangezien deze een minimum kent van 10 jaar in verband met de 10-jarige MEP-regeling waaronder het windpark is gebouwd. De eigenaar heeft aangegeven dat de turbines worden verkocht en naar verwachting op een andere locatie, na vervanging van kritische onderdelen, wederom in bedrijf worden genomen.</p>	
6	2	Stelt de vraag of de lusten en lasten evenrediger verdeeld kunnen worden, de initiatiefnemers ontvangen rendement en vergoeding, de omwonenden niet.	Voorop staat dat in het kader van de voorliggende besluitvorming draagvlak en evenredige verdeling van lusten en lasten geen mee te wegen aspect zijn. Wel moet sprake zijn van een goede ruimtelijke ordening, hetgeen op basis van de aangeleverde ruimtelijke onderbouwing is aangetoond. We onderkennen niettemin in ons provinciale beleid dat de lusten en lasten van windparken evenrediger moeten worden verdeeld. De initiatiefnemers komen hieraan tegemoet door in overweging te nemen welke mogelijkheden er bestaan om 10% van het windpark open te stellen onder nader vast te stellen voorwaarden in overleg met de omgeving. Via provinciale voorfinanciering zorgen we ervoor dat de rendementen gelijkelijk worden verdeeld onder de omwonenden van het windpark. Dit zal een significante jaarlijkse bijdrage zijn voor alle omwonenden van de windparken. Voor de volledigheid wordt echter benadrukt dat voorgaande financiële bijdragen geen bij de besluitvorming te betrekken aspecten zijn.	Nee

Zienswijze 6				
1	1	Indiener zit in het aardbevingsgebied en vraagt aandacht voor het heien achter de dijk tijdens de start van de bouw van de windmolens. Het heien veroorzaakt trillen in de bodem. Hoe zwaar de trillingen zullen zijn (m.b.t. een aardbeving), indiener is bang dat dit effect zal hebben op de woning, bijvoorbeeld scheuren en verzakking.	<p>De fundatie van een windturbine wordt locatie specifiek ontworpen. Locatie specifiek houdt in dat alle relevante aspecten worden betrokken, zoals de bodemopbouw, hydrologie maar ook de kans op het voorkomen van aardbevingen en de kracht van deze aardbevingen. Dit kan pas wanneer de exacte type turbines bekend zijn. Op grond van de situatie in Groningen is dat ook voor de windturbines in Oostpolder van toepassing. Bij het ontwerp van de fundaties van de te plaatsen windturbines wordt rekening gehouden met het aspect "aardbevingen".</p> <p>In algemene zin kan worden aangegeven dat de trillingen die optreden bij de heiwerkzaamheden voor de realisatie van een windturbinefundering uitdempem in de bodem. Er zijn geen locatie specifieke omstandigheden die maken dat er aanleiding is om te verwachten dat de trillingen als gevolg van de heiwerkzaamheden op grotere afstanden, zoals de afstand tot woningen van derden, tot schade zullen leiden. Dit geldt ook voor de effecten op</p>	Nee

			waterkeringen. Overigens liggen dijken met een (primaire) waterkerende functie op voldoende afstand om niet beïnvloed te worden door heiwerkzaamheden tijdens de aanleg van Windpark Oostpolder.	
2	1	Indieners geven aan op ongeveer 476 meter van de windmolen af te wonen in plaats van de huidige 1 kilometer hemelsbreed. Met de zomerdag is er al veel overlast van de windmolens, als de wind ongunstig staat. Laat staan als ze 476 meter van ons afstaan. Daar komt de slagschaduw bij.	Zie de reacties bij zienswijze 2-4 en 2-5. Kort en goed wordt voldaan aan de geldende normering voor geluid en slagschaduw en is ook voor het overige geen aanleiding te twifelen aan de houdbaarheid van een goed woon- en leefklimaat.	Nee

Zienswijze 7

1	1	EZ verzoekt de provincie de aangevraagde posities van windturbines en de onderlinge afstanden tussen de geplande windturbines en de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding bij de verdere planvorming te handhaven. Mocht de provincie het noodzakelijk achten de posities of types van geplande windturbines te wijzigen (hoe minimaal ook), dient hierover vooraf het gesprek met het Ministerie van Economische Zaken en TenneT te worden gevoerd. Dan moet opnieuw worden beoordeeld hoe deze veranderende inzichten zich verhouden tot (de toetsafstanden van) de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding.	We zullen ook in de verdere uitwerking het ministerie en Tennet blijven betrekken bij de planvorming en realisatie.	Nee
---	---	--	---	-----

Zienswijze 8

1	1	Cliënt stelt dat maatschappelijk draagvlak ontbreekt en om serieus rekening te houden met de belangen van alle bewoners van het gebied.	Draagvlak is geen bij de besluitvorming te betrekken aspect. Niettemin heeft initiatiefnemer vrijwillig invulling gegeven aan het bieden van participatie aan de omgeving conform ons beleidskader. Sinds 2 ½ jaar is een klankbordgroep actief waarin alle buurtschappen zijn vertegenwoordigd. Daarnaast zijn nieuwsbrieven verspreid, zijn informatieavonden gehouden en zijn de procedures in dagbladen kenbaar gemaakt. Dat zeggende zijn we ons ervan bewust dat we niet iedereen persoonlijk in kunnen lichten. Met het voorgaande zijn we niettemin verder gegaan dan onze zorg- en informatieplicht.	Nee
2	2	Cliënten zijn van mening dat er geen noodzaak bestaat tot realisatie van een windpark met grotere molens, er zijn alternatieven beschikbaar die wel voldoende draagvlak hebben, zoals met name zonne-energie. Daarnaast is het bewuste windpark ook getalsmatig vanuit de taakstelling overbodig.	Zie beantwoording van zienswijzenummer 5-2 Voor wat betreft de taakstelling is het met zekerheid te bevestigen dat het windpark in de Oostpolder noodzakelijk is om de gewenste 855.5MW te halen. De Oostpolder is ook in de aangehaalde tabel opgenomen. Voor wat betreft de realisatie van zonnevelden wordt geantwoord dat de Provincie ook hier vol op inzet, om een duurzame energietransitie te krijgen is inzet nodig op alle duurzame manieren van energieopwekking. Er is echter geen sprake van een keuze tussen wind- of zonne-energie, aangezien beide bronnen noodzakelijk zijn voor het halen van de doelstellingen voor duurzame energie.	Nee
3	4	Cliënten zijn van mening dat de Provinciale coördinatie-regeling ten onrechte is toegepast.	Indieners wijzen ten onrechte naar art. 3.33 Wet ruimtelijke ordening. Op grond van artikel 9f lid 1 Elektriciteitswet (E-wet) coördineren Gedeputeerde Staten (GS) de voorbereiding en bekendmaking van de besluiten, aangewezen op grond van artikel 9d, eerste lid , ten behoeve van de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie als bedoeld in artikel 9e, eerste lid . Hiertoe behoren ook de besluiten die thans voorbereid worden. Artikel 9 ^e eerste lid geeft aan dat het hier om windparken gaat met een vermogen van tussen de 5 en 100 MW. Artikel 9f lid 5 E-wet verklaart artikel 3.33, tweede en vierde tot en met zesde lid, van de Wet ruimtelijke	

			<p><u>ordening</u> (Wro) van overeenkomstige toepassing. Artikel 3.33 tweede en vierde tot en met zesde lid van de Wro betreft de Provinciale Coördinatieregeling (PCR). Deze is dus van rechtswege van toepassing op windparken met een vermogen van tussen de 5 en 100 MW. Deze toepasselijkheid is niet afhankelijk van het opstellen van een inpassingsplan.</p>	
4	4	Cliënten stellen dat een meetnetwerk ontbreekt zodat controle en handhaving niet mogelijk is.	<p>De normen uit het Activiteitenbesluit hebben een rechtstreekse werking. Dit betekent dat gehandhaafd kan worden op het moment dat niet aan de normen voldaan wordt. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft al eerder de geldigheid en de handhaafbaarheid van de huidige normering onderstreept (zie ABRvS 8 februari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV3215, bevestigd in ABRvS 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1228). Voor het meten en berekenen van de geluidemissie bij windturbines is een apart reken- en meetvoorschrift windturbines uitgebracht (hierna RMW). Overeenkomstig artikel 3.15 van het Activiteitenbesluit milieubeheer dienen de metingen van de geluidemissie ter bepaling van het bronvermogen van een windturbine te worden uitgevoerd overeenkomstig het RMW. Vaststellen of aan de norm wordt voldaan door immissiemetingen (metingen bij een woning) is vrijwel onmogelijk, nu daarvoor feitelijk een jaar lang gemeten zou moeten worden. Daarnaast is stoorgeluid een complicerende factor.</p> <p>Het RMW voorziet dan ook in een emissievoorschrift. Toezicht hierop kan plaatsvinden aan de hand van de berekende jaaremmissie (de emissie-term LE) die de exploitant (op grond van art. 3.14e lid 1 van de Activiteitenregeling milieubeheer) moet registreren.</p> <p>Indien er aanwijzingen zijn dat een of meerdere turbines niet aan de emissie-eisen voldoen, dan kan een controle op het geluidvermogen van de turbine(s) plaatsvinden. Ook derden kunnen door een akoestisch bureau emissiemetingen laten uitvoeren. Hiervoor is wel medewerking van de exploitant nodig, omdat voor een dergelijke meting een of meerdere turbines moeten worden stilgezet, en voor de bepaling van het bronvermogen de windsnelheid op ashoogte nodig is. De exploitant moet deze op grond van artikel 3.14e lid 2 van de Activiteitenregeling milieubeheer registreren, deze kan aan de hand van de vermogenscurve worden bepaald.</p>	Nee
5	4	Cliënt stellen dat de referentiesturbines niet voldoen aan Best beschikbare Technieken.	<p>Voorop staat dat voor windturbines geen BBT-document beschikbaar is, waarmee bij de verlening van de omgevingsvergunning dus geen rekening gehouden hoeft te worden. Verder gaat het Activiteitenbesluit zelf ook al uit van BBT. De regels in het Activiteitenbesluit worden geassocieerd met BBT. Deze BBT worden ten behoeve van de windturbines geborgd door de naleving van de rechtstreeks werkende regels uit het Activiteitenbesluit, waarvan de vergunningverlener behoudens maatwerkvoorschrift niet kan afwijken. Doel van de vergunning met een bandbreedte is verder om innovatie in technieken niet op voorhand onmogelijk te maken. Om te zorgen voor een zo groot mogelijke energie-opbrengst, wordt, binnen de bandbreedtes van de vergunning, een zo efficiënt mogelijke turbine gekozen. Door verplichte naleving van de normering uit het Activiteitenbesluit en de –regeling wordt bij de selectie van de turbine ook de doorwerking van best beschikbare technieken geborgd.</p> <p>Doel van de vergunning met een bandbreedte is juist om innovatie in technieken niet op voorhand onmogelijk te maken. Om te zorgen voor een zo groot mogelijke energie-opbrengst, wordt, binnen de bandbreedtes van de vergunning, een zo efficiënt mogelijke turbine gekozen. De aanvragen zijn getoetst aan het rechtstreeks werkende Activiteitenbesluit. Dit besluit kan worden beschouwd als in overeenstemming met BBT. Het aangevraagde voldoet aan deze algemene maatregel van bestuur. Wij hebben geen mogelijkheid om af te wijken van hetgeen het Activiteitenbesluit regelt. Artikel 2.22 lid 5 Wabo bepaalt dat voor zover met betrekking tot de activiteit algemeen verbindende voorschriften gelden, de voorschriften die aan de vergunning worden verbonden daarvan alleen kunnen afwijken voor zover dat bij die regels is toegestaan. Dit is alleen anders als het een activiteit betreft die betrekking heeft op een</p>	Nee

			inrichting waartoe een IPPC-installatie behoort. Aangezien er geen IPPC-installatie binnen de inrichting is, kunnen wij niet van de regels van het Activiteitenbesluit afwijken.	
6	4	Cliënten stellen dat de gevolgen voor flora en fauna onjuist in de afweging zijn betrokken, er is gekeken naar oude wetten.	De Wet natuurbescherming is per 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. De inwerkingtreding van de Wnb heeft inhoudelijk weinig verschil ten opzichte van het oude regime tot gevolg, maar één van de belangrijkste aanpassingen betreft de overdracht van de bevoegdheid ten aanzien van de soortenbescherming naar de provincie. De aanvrager heeft op 26 april 2017 een separate aanvraag om vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming ingediend bij de Provincie Groningen. Omdat de aanvraag Wet natuurbescherming is ingediend voordat de aanvraag omgevingsvergunning is ingediend, geldt er geen aanhaakplicht. Wat betreft de effecten voor de flora en fauna wordt dan ook verwezen naar het nog te nemen besluit op grond van de Wnb.	
7	5	Cliënten stellen dat er onvoldoende aandacht is voor de sloop van de windturbines.	De sloop van de bestaande turbines wordt via de omgevingsvergunning geborgd en in de aanvraag voor de vergunning is uiteengezet welke windturbines gesloopt zullen worden. Artikel 2.1 bepaald dat de tien windturbines ontmanteld/afgebroken moeten zijn voordat het windpark in gebruik genomen mag worden.	Nee
8	5	Cliënten stellen dat er onvoldoende aandacht is voor de mogelijke negatieve gezondheidseffecten.	Naar de effecten van windturbines op de gezondheid door omwonenden, is door het RIVM in 2013 onderzoek gedaan (Van Kamp e.a. RIVM Rapport 200000001, 2013). Het geluid van windturbines is minder luid dan van andere geluidbronnen, zoals verkeer en industrie, maar wordt sneller als hinderlijk ervaren. Dit wordt vooral veroorzaakt door het karakter van het geluid (zoeven en zwiepen). In 2015 heeft het Kennisplatform Windenergie (RIVM, RuG, GGD Amsterdam en ECN) een "Kennisbericht Geluid van windturbines" uitgebracht. Hieruit blijkt dat op basis van de beschikbare studies een duidelijk verband is aangetoond tussen windturbines en de beleving van hinder. Tussen (laagfrequent) windturbinegeluid en gezondheidseffecten, zoals vermoeidheid, hoge bloeddruk en 'windturbinesyndroom' is geen verband aangetoond. Naast de blootstelling aan geluid spelen persoonlijke factoren en de feitelijke situatie een rol bij de mate waarin mensen hinder door windturbines ervaren. Zo blijkt dat mensen bij gelijke geluidsniveaus meer hinder ondervinden als zij vanuit huis een windturbine kunnen zien. Ook economische aspecten beïnvloeden hinder door windturbines: mensen die een economisch belang hebben bij een windturbine rapporteren minder hinder. Andere factoren waarmee bij de interpretatie van hinderscores rekening moet worden gehouden, zijn de mate waarin mensen gevoelig zijn voor geluid, de afbreuk van privacy en sociale acceptatie. Geconcludeerd wordt dat sommige mensen hinder ervaren (zoals irritatie, boosheid en onbehagen) als zij vinden dat hun omgevings- of levenskwaliteit verslechtert door de plaatsing van windturbines. Hierdoor kunnen gezondheidsklachten ontstaan. Op basis van de huidige wetenschappelijke inzichten is voor directe effecten van windturbines op de gezondheid geen bewijs.	
9	5	Cliënten stellen dat er onvoldoende onderzoek is gedaan naar geluid.	Zie de beantwoording van zienswijzenummer 2-4	
10	5	Cliënten stellen dat de geluids- en slagschaduwnormen niet zonder meer toegepast kunnen worden.	Zie de beantwoording van zienswijzenummers 2-4 en 2-5. In aanvulling daarop blijkt uit het arrest van het Hof van Justitie van 27 oktober 2016 inzake Patrice D'Oultremont e.a./Waals Gewest niet dat de normen van het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling voor geluidhinder en slagschaduw in strijd met het recht zijn vastgesteld. Het arrest heeft betrekking op een besluit van het Waals Gewest. Kenmerkend voor dit besluit is dat het specifiek is vastgesteld om het aantal windmolenparken in Wallonië te vergroten. Dit besluit	

			hoort bij een concreet plan om de beleidsdoelstelling voor windenergie te halen, maar is formeel van dat plan losgekoppeld. Door die ontkoppeling is op grond van Waals recht geen plan-MER voor het besluit vereist. In navolging van eerdere jurisprudentie over de MER-richtlijn oordeelt het Hof dat zulke "opknipstrategieën" waarmee de SMB-richtlijn wordt ontweken, moeten worden tegengegaan. Voor het windpark Oostpolder is echter wel een gecombineerd plan- en project MER opgesteld.	
11	6	Cliënten stellen dat het adres van cliënten niet is meegenomen in de slagschaduwbeoordeling.	Zie de beantwoording van zienswijzenummer 2-5. Bij het onderzoek is rekening gehouden met de worst case effecten van de windturbines, ook wat betreft slagschaduw. Op basis van het onderzoek is vastgesteld dat het windpark kan voldoen aan de normering voor slagschaduw. Dit is vastgesteld ter hoogte van woningen die dicht bij het windturbinepark liggen dan de woning van indieners. Op grond daarvan kan worden geconcludeerd dat ook ter hoogte van de woning van indieners aan de normering wordt voldaan.	
12	6	Cliënten stellen dat het windpark financieel niet uitvoerbaar is.	Het Windpark komt in aanmerking voor de SDE+ subsidie. Dit is een instrument van de Rijksoverheid om de opwekking van duurzame energie te stimuleren, door een vergoeding van de onrendabele top van duurzame energie. Het is een subsidie die voor de verschillende vormen van duurzame energie beschikbaar is. Naast windenergieprojecten komen bijvoorbeeld ook zonne-energie en biomassa-projecten hiervoor in aanmerking. Voor de berekening van de verwachte elektriciteitsopbrengst wordt gebruik gemaakt van langjarige data van het KNMI over de afgelopen 30 jaar en actuele windmeetgegevens op ashoogte op het projectgebied. Op basis van deze gegevens wordt de verwachte elektriciteitsopbrengst berekend. Hierbij wordt voor de economische haalbaarheid altijd gerekend met een 90% betrouwbaarheidspercentiel. Dit betekent dat er 90% kans is dat deze energieopbrengst gehaald wordt. Alleen bij uitzonderlijk hoge windsnelheden, bij windstilte of bij erg lage windsnelheden en bij onderhoud- en reparatiewerkzaamheden gaat de windturbine uit bedrijf. Op basis van de berekeningen blijkt dat het windpark rendabel kan worden gerealiseerd.	

Zienswijze 9				
1	1	De Weerdienst schrijft dat de uitbreiding van het windpark zich bevindt binnen de invloedssfeer van hun radar. Ze vragen zo laag mogelijke windturbines te plaatsen c.q. aan te sluiten bij de bestaande types. Ook delen ze mee dat ze mogelijk de radarpost gaan verhuizen naar Borkum en dat er dan geen bezwaren meer zijn tegen de voorgenomen standplaats.	In gesprekken met de Weerdienst is duidelijk geworden dat ze aan het eind van het jaar duidelijkheid hopen te hebben over de mogelijke verhuizing naar Borkum. De Weerdienst is zich er van bewust is dat er aan de Duitse zijde van de grens minstens zoveel windmolens staan die tot storing leiden, de gewenste verhuizing is ook mede daardoor ingegeven. Verder is door de Deutsche Wetterdienst niet inzichtelijk gemaakt dat de realisatie van deze windturbines op zichzelf een zodanige toevoeging aan de mogelijke verstoring leveren dat hierom de windturbines niet gerealiseerd zouden mogen worden. Er bestaan geen internationale bepalingen die ertoe verplichten rekening te houden met de Deutscher Wetterdienst. Thans geen aanleiding om vanwege de vermeende effecten het windpark niet mogelijk te maken.	Nee

Zienswijze 10				
1	1	De Landkreis schrijft dat de uitbreiding van het windpark gevolgen heeft voor het toerisme van de eilanden en de kust.	De turbines komen vanuit de Waddeneilanden gezien, achter de huidige turbines te staan. Er is dan ook geen reden aan te nemen dat het toerisme op de op ongeveer 13 kilometer afstand bevindende Duitse Waddeneilanden zal afnemen.	Nee

--	--	--	--	--

Zienswijze 11				
1	1	Cliënt is van mening dat er geen sprake is van een goede ruimtelijke ordening nu de woning van cliënt zeer dicht bij de aangevraagde turbines gesitueerd is, er kan niet aan de eisen van wet- en regelgeving worden voldaan.	De woning van indiener heeft niet de bestemming wonen, deze bestemming is bij de vaststelling van het bestemmingsplan Buitengebied (28 juni 2010) vervallen. Vanwege de ligging van de woning nabij het industrieterrein Eemshaven en de reeds aanwezige windturbines op de noordelijke dijk van de Oostpolder wordt in de huidige situatie al niet voldaan aan de normen voor geluid en slagschaduw. De bewoning door initiatiefnemer valt onder het overgangsrecht maar is uit oogpunt van ruimtelijke ordening ongewenst. Door de initiatiefnemer is aan de indiener van de zienswijze en woningeigenaar op diens verzoek het aanbod gedaan voor het opkopen van de woning en volledige schadeloosstelling. Mocht dit overleg niet leiden tot een minnelijke regeling dan bestaat voor de provincie de mogelijkheid om over te gaan tot onteigening. Kortom, deze woning is in ieder geval niet meer aanwezig op het moment dat de windturbines in gebruik genomen gaan worden.	Nee
2	3	Cliënt is van mening dat de ontwerp-omgevingsvergunning ruimte biedt aan een turbine van 4.7MW. Het geluidsonderzoek echter gaat niet hoger dan 4.2MW turbine, met gebruikmaking van serrated edges. Het onderzoek sluit dus niet aan bij de maximale mogelijkheden van de ontwerp-omgevingsvergunning;	Zoals bij 11-1 aangegeven, moet een windturbine altijd voldoen aan de geluidsnormering, tenzij sprake is van een woning die behoort tot de inrichting. Ten behoeve van de aanvraag is onderzoek gedaan naar de effecten van het windpark. Voor geluid is hierbij gekeken naar een representatieve windturbine van de aangevraagde range. Het enkele verschil in MW is daarbij niet bepalend voor de geluidsproductie, oftewel de geluidsproductie is niet lineair afhankelijk van de omvang van een windturbine in MW.	Nee
3	4	Client is van mening dat een omgevingsvergunning voor de activiteit " bouwen" slechts voor een concreet bouwplan worden afgegeven	Bij de aanvraag zijn afdoende gegevens en bescheiden overlegd voor de toetsing aan onder meer artikel 2.10 Wabo. Daarbij is het niet noodzakelijk alle in de Mor aangegeven stukken te overleggen, maar kan het bevoegd gezag aangeven welke stukken noodzakelijk zijn om te toetsen dat het aannemelijk is dat het bouwplan voldoet aan onder meer het Bouwbesluit 2012. Verder blijkt uit de aanvraag afdoende wat de milieueffecten zijn die verwacht kunnen worden en is in de aanvraag opgenomen dat nooit meer geluidsbelasting wordt veroorzaakt dan is verzocht. Op deze wijze is voor de omgeving ook op grond van de omgevingsvergunning inzichtelijk welke effecten er zijn. Gezien de aanvraag en de daarbij horende stukken alsmede de verplichting om de normering uit het Activiteitenbesluit en de –regeling na te leven zijn de milieueffecten voor de omgeving afdoende inzichtelijk.	Nee
4	4	Client is van mening dat de genoemde literatuurstudies over laagfrequent geluid verouderd en niet meer representatief zijn.	Indiener heeft geen gegevens of bescheiden overlegd op basis waarvan de conclusie getrokken moet worden dat de gebruikte onderzoeken verouderd zijn en niet langer representatief. De enkele datering van een onderzoek kan niet tot de conclusie leiden dat sprake is van een gedateerd onderzoek. In de geluidnormen zijn piekgeluiden en laagfrequent geluid (LFG) verdisconteerd. Het verdisconteren van soorten geluiden in de norm wil zeggen dat op de gevel van de woning het totaal van geluid, inclusief piekgeluiden, hoge en lage tonen en LFG, hoorbaar mag zijn tot 47 dB Lden resp. 41 dB Lnight. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft dit in haar brief aan de Tweede Kamer van 31 maart 2014 bevestigd. Uitgebreid literatuuronderzoek van LBP Sight (DENB 138006, september 2013), in opdracht van RVO wijst uit dat laagfrequent geluid is meegenomen in het geluidsspectrum dat in Nederland standaard wordt onderzocht. De Nederlandse geluidnormen geven voorts een mate van bescherming tegen LFG die vergelijkbaar is met buitenlandse (Deense en Duitse) normen. De bevindingen uit de brief van de Staatssecretaris zijn nogmaals bevestigd door de ABRvS in haar uitspraak van 4 mei 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:1228).	Nee

--	--	--	--	--

Zienswijze 12				
1	1	Indiener vraagt of er een wettelijk kader is ter bescherming van cumulatief geluidsoverlast.	<p>Nee, er is landelijk geen wettelijke norm voor de cumulatieve geluidsbelasting. Desondanks is in de door de provincie op 19 april 2017 vastgestelde structuurvisie Eemsmond-Delfzijl het cumulatieve geluid (LCUM) van windturbines, industrie, weg- en railverkeer en lucht- en scheepvaartgrens van 65 dB gesteld. Deze grens dient in acht te worden genomen bij het vaststellen van plannen voor nieuwe ontwikkelingen in het gebied van de Structuurvisie. Dit wordt getoetst door het bevoegd gezag en wordt beoordeeld in akoestische onderzoeken die bij die plannen worden opgesteld.</p> <p>Om in beeld te brengen hoe de geluidsbelasting van windparken en de cumulatieve geluidsbelasting zich ontwikkelt, houdt de provincie een geluidmodel bij, waarin alle vergunde én geplande ontwikkelingen in het structuurvisiegebied bijeen zijn gebracht. Met dit model wordt de geluidsbelasting op alle nabijgelegen woningen berekend.</p> <p>Het geluid wordt berekend, omdat het niet kan worden gemeten. Dit komt doordat de normstelling, uitgezonderd van die voor industrielawaai, betrekking hebben op een jaargemiddelde geluidsbelasting. De metingen zouden daardoor minimaal een jaar moeten duren om te constateren of de norm wordt overschreden. Daarnaast is van de meetresultaten moeilijk vast te stellen wat het aandeel 'stoorgeluid' is. Bij industrielawaai speelt daarnaast het probleem dat dat de vergunningnorm betrekking heeft op een etmaal, en dan het etmaal dat het betreffende bedrijf het meeste geluid produceert (worst-case). Wanneer het geluid op een bepaalde dag wordt gemeten, is het ondoenlijk bij de meetresultaten te betrekken of de bedrijven maximaal in werking waren of niet. Hierdoor geven modelmatige berekeningen een zuiverder resultaat.</p> <p>Of een bron die in het model is opgenomen in werkelijkheid niet meer geluid maakt dan in het model, wordt voor windturbines, industrie- en luchtvaartgeluid getoetst bij de vergunningverlening. Voor weg- en railverkeer wordt uitgegaan van telgegevens, vermeerderd met een groeiverwachting, en van kenmerken van de weg of rail (wegdektype, snelheid, bovenliggers, etc.).</p> <p>Voor windturbines geldt dat het geluid hiervan wordt ingemeten voordat deze op de markt worden gebracht, en in een certificaat wordt vastgelegd. Een windturbine die technisch in orde is zal niet meer geluid produceren dan in de certificering is vastgelegd. Enige variabele bij de geluidsbelasting van een windturbine is het windaanbod. Dit kan fluctueren.</p> <p>Ingevolge artikel 3.14e van de Activiteitenregeling milieubeheer moet een exploitant van een windturbine de geluidemissie over het afgelopen kalenderjaar registreren. Door een toezichthouder kunnen deze gegevens worden opgevraagd. Mogelijk gaat de provincie beleid formuleren dat bepaalt dat exploitanten van windturbines deze gegevens jaarlijks moeten toezenden. Dit is nu nog niet vastgelegd.</p> <p>Met dit alles kan worden bijgehouden en bewaakt dat de cumulatieve geluidsbelasting de normen van de Structuurvisie niet overschrijdt.</p> <p>In het kader van de milieumonitor is de provincie zich op dit moment aan het beraden op het instellen van permanente metingen op enkele locaties in het structuurvisiegebied. Voor de goede orde: de meetgegevens kunnen (met name vanwege stoorgeluid) niet dienen voor handhavingsdoeleinden, maar voor het krijgen van inzicht in de lange-termijn-ontwikkeling van het geluid.</p>	Nee

2	1	Indiener vraagt wat het effect van de turbines is op verspreiding van schadelijke stoffen, worden de effecten gemonitord en hoe wordt het gehandhaafd.	In de atmosfeer is altijd enige vorm van turbulentie aanwezig. Het temperatuurverschil tussen het aardoppervlak en de luchtlaag daar direct boven zorgt bijvoorbeeld altijd voor enige menging (turbulentie). Stoffen die dichtbij het aardoppervlak worden aangebracht kunnen door deze turbulentie over een korte afstand worden meegevoerd met de wind. Wanneer windturbines draaien veroorzaken zij op twee manieren een toename van de turbulentie in de lucht. Enerzijds is er de toename van turbulentie die veroorzaakt wordt doordat de wieken door de lucht bewegen. Deze turbulentie vindt plaats direct achter de rotor (hoog boven het aardoppervlak) en dooft op relatief korte afstand uit. De andere vorm van toename van turbulentie hangt samen met de afname van de windsnelheid direct achter windturbines. De afname in windsnelheid wordt opgelost doordat ongestoorde wind uit hogere luchtlagen (met een hogere windsnelheid) zich mengt met de laag daaronder. Dit effect houdt aan tot grotere afstand van de windturbines en wordt wel het wake-effect genoemd. Beide vormen van toename van turbulentie spelen zich af op de hoogte van de windturbinebladen of de luchtlaag boven de windturbines. Derhalve is extra menging (en daarmee verspreiding) van stoffen door een toename van turbulentie niet te verwachten.	Nee
3	1	Indiener vraagt of er rekening wordt gehouden met de cumulatie van meerdere overlastbronnen, bijvoorbeeld geur, licht, schadelijke stoffen.	Er zijn geen wettelijke bepalingen, noch methoden of systematieken om invloeden en risico's van geheel verschillende aard bij elkaar op te tellen en in de Structuurvisie wordt hiervan dan ook geen gebruik gemaakt. Per inrichting moet worden voldaan aan de daarvoor geldende normering en mag voor de ruimtelijke aanvaardbaarheid uitgegaan worden van de milieubelasting ter plaatse. Voor de onderbouwing daarvan wordt verwezen naar de aanvraag en de daarbij gezonden stukken. Oftewel, op basis van het voor het windpark verrichte onderzoek is geconcludeerd dat ook na realisatie daarvan sprake blijft van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	Nee
4	1	Indiener vraagt wat het cumulatieve effect is van aardbevingen (bijvoorbeeld door gaswinning), trilling in de dijk door windturbines, de verweking van de dijk en de impact van de plaatsing van de turbines	Zie de beantwoording van zienswijzenummer 6-1. Deze zienswijze heeft geen betrekking op dit besluit. De aanvraag om omgevingsvergunning ziet niet op turbines die op de dijk geprojecteerd zijn. Er heeft wel een andere ontwerpvergunning ter inzage gelegen voor windturbines op de Oostpolderdijk. Dat is echter een separate procedure. Ten overvloede willen wij over de windturbines die onderdeel uitmaken van die andere procedure het volgende opmerken: Bij het ontwerp van de windturbine, specifiek de wijze van fundering, is rekening gehouden met de waterkerende functie die de inrichting heeft. Belangrijk uitgangspunt hierbij is de wijze waarop de dijk wordt gefundeerd, want het dijklichaam zal in het kader van dijkversterking worden aangepast, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de aardbevingsproblematiek. De volgende twee principeoplossingen voor de dijkverzwaring worden momenteel als meest waarschijnlijk aangemerkt: 1. Verzwaring van dijklichaam aan de landzijde door middel van het aanbrengen van een extra grondlichaam. 2. Aanbrengen van damwanden in het dijklichaam, zodat er een zogenaamde kistdam ontstaat.	Nee
5	1	Indiener vraagt of in de onderzoeken is meegenomen dat mensen met een hogere leeftijd een hogere gevoeligheid voor lage tonen bezitten en of er maatregelen zijn getroffen zodat burgers daar tegen beschermd worden.	Zie ook 11-4. De normen voor windturbinegeluid van het Activiteitenbesluit milieubeheer bieden voldoende bescherming tegen hinder door laagfrequent geluid. Bij de toetsing van de geluidsbelasting van de diverse deelbronnen heeft geen aparte toetsing van laagfrequent geluid plaatsgevonden en hieraan zijn ook geen afzonderlijke normen gesteld. In de geluidsonderzoeken voor de verschillende windparken kunt u ook lezen dat dit voor windturbines niet nodig is, omdat de huidige normen van het Activiteitenbesluit milieubeheer voldoende bescherming bieden tegen laagfrequent geluid.	Nee

			<p>In het algemeen is de milieuwetgeving gericht op het voorkomen en beperken van ontoelaatbare hinder en zijn de normen niet gericht op het voorkomen van hinder bij personen met specifieke gevoeligheden. Diverse jurisprudentie bevestigt dit. Mocht er aandoelbaar sprake zijn van hinder door laagfrequent geluid, dan kan dit worden gemeten. De meetresultaten kunnen dan worden getoetst aan (niet wettelijke) normcurven. Van deze normcurven is de Vercammen-curve gerelateerd aan bescherming van de meest gevoelige groep (doorsnee groep personen van 50 tot 60). Ook hierdoor bestaat geen aanleiding om aan te nemen dat voor een specifieke leeftijdsgroep verdergaande bescherming nodig is.</p> <p>Voordat hiertoe wordt overgegaan moet echter eerst wel worden vastgesteld dat er een externe bron verantwoordelijk is voor de ervaren hinder. Wij verwijzen bij hierbij ook naar het Milieuplan provincie Groningen 2017-2020, bijlage 1.</p> <p>Zie ook 11.4. Bij het bepalen van de normstelling voor windturbinegeluid ($L_{den} = 47$ dB) is rekening gehouden met het optreden van laagfrequent geluid (zie ook kennisbericht RIVM, 2015 en de brief Staatsecretaris).</p>	
6	1	Indiener vraagt hoe het “ stampen” van een windturbine wordt bepaald en meegenomen in de berekeningen van de cumulatie van diverse milieueffecten.	<p>Dicht in de buurt van een turbine is altijd een zoeven te horen, dat is het geluid van de naar beneden bewegende wijk. Op grotere afstand kan het geluid, (voornamelijk 's avonds en 's nachts), een ritmisch karakter krijgen. Dit wordt dan waargenomen als een zoevend, zwiepend of stampend geluid, vooral benedenwinds van de turbine. Dit wordt ook wel 'amplitudemodulatie van het windturbinegeluid' genoemd: de sterkte van het geluid varieert dan met de frequentie waarmee een wijk een bepaald punt (bijvoorbeeld de mast) passeert. Met een driebladige rotor is dat drie keer het toerental van de rotor en dat ligt rond de één keer per seconde. Dit geluid maakt (voor zover dit niet optreedt onder 'normale' omstandigheden), geen onderdeel uit van de berekeningen. Zie verder 2-4</p>	Nee
7	1	Indiener vraagt of er een kerncentrale komt en wat de stand van zaken hiervan is en of er bezwaar tegen kan worden gemaakt.	<p>In de voorliggende procedure wordt geen kerncentrale aangevraagd. Ook zijn er geen concrete plannen bekend. Zolang er geen verantwoorde oplossingen zijn voor de problemen rond afval en veiligheid willen wij geen kerncentrale(s) in onze provincie en ook niet in aangrenzende gebieden. Wij zullen op geen enkele wijze meewerken aan initiatieven voor de realisatie van een kerncentrale in Groningen. Tegen initiatieven voor een kerncentrale in aangrenzende gebieden zullen we bezwaar maken.</p> <p>De mogelijkheid om in een bestemmingsplan ruimte te bieden voor een kerncentrale sluiten we uit. Hiervoor hebben we regels opgenomen in de Omgevingsverordening (titel 2.7). Wij zetten ons ervoor in om bij een toekomstige herziening van het Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEVIII) de Eemshaven te schrappen als mogelijke locatie voor een kerncentrale. Het Rijk houdt deze locatie aan als strategische reservelocatie. Er ligt op dit moment geen besluit van het Rijk ter inzage waartegen bezwaar kan worden ingediend.</p>	Nee
8	2	Indiener vraagt hoe de 'vaste waarden', die ontstaan door het plaatsten van windturbines (in de diverse polders van ten zuiden van de Eemshaven), bepaald en meegenomen in de berekeningen van bijvoorbeeld cumulatie van diverse milieueffecten en doorberekend worden op de nog te plaatsen windturbines?	<p>Niet duidelijk is wat met de verwijzen naar 'vaste waarden' wordt bedoeld. Voor zover wordt bedoeld op de ruimtelijke impact van de windturbines na realisatie daarvan en primair de landschappelijke impact daarvan, wordt gewezen naar hetgeen daarover in de besluitvorming en bijhorende stukken is opgenomen.</p>	Nee
9	2	Hoe worden mogelijke en cumulatieve milieueffecten gemonitord en GEHANDHAAFD? Om de transparantie en openbaarheid te vergroten stel ik het op prijs om de data die uit deze gegevens van metingen ontwikkeld worden continu te publiceren op een makkelijke en openbare site zodat deze te volgen zijn voor iedereen. Daarnaast stel ik voor dat de overheid, in de Eemshaven en bij Oudeschip, een soortgelijke fysieke opstelling van monitoring en controle uitvoert als in het	<p>Er is geen specifieke normering voor de cumulatieve milieueffecten. Wel wordt in het kader van een goede ruimtelijke ordening gekeken naar de toevoeging van de windturbines in de omgeving, waarbij rekening wordt gehouden met de al aanwezige milieueffecten. Zie ook de antwoorden op de zienswijzen 8-4 en 12-1.</p>	Nee

		gebied met turbines en industrie ten zuiden van Delfzijl.		
10	2	Zijn er berekeningen opgenomen in de cumulatie van milieueffecten van de turbines, waarin naast de industriële activiteiten ook de effecten van de agrarische sector is meegewogen t.o.v. de Natura-2000 gebieden? Wat is dan het effect op de Natura-2000 gebieden? Als voorbeeld: Wanneer een boer een perceel besproeit met een middel, wat is dan het effect van de draaiende turbines (met het oog op turbulenties) op o.a. de verspreiding van het middel en de effecten op de bedoelde verbouwing, de omwonenden en de Natura-2000 gebieden.	Voor de Natura 2000-gebieden is op grond van de Wnb een zogenoemde "Passende Beoordeling" uitgevoerd, aangezien (significant) negatieve effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van de ruimtelijke ontwikkeling niet op voorhand zijn uit te sluiten. De Passende beoordeling is als bijlage bij de aanvraag opgenomen en ook meegenomen in de ruimtelijke onderbouwing. Verder worden de effecten op de relevante Natura 2000-gebieden betrokken in de nog te verlenen vergunning op grond van de Wnb. Van effecten zoals hier beschreven is niet bekend dat deze optreden, mede niet doordat de windturbines niet optreden als ventilator.	Nee
11	2	Welke effecten heeft het plaatsen (als de windturbines nog geplaatst moeten worden en wanneer ze geplaatst zijn) op de gezondheid van de omwonenden. En op de werkgelegenheid uit de regio?	Zie de beantwoording van zienswijzenummer 8-8. In de praktijk zien we dat windenergie voor extra werkgelegenheid kan zorgen, onder meer voor het onderhoud van de turbines. Vuistregel hierbij is ongeveer 0.1 fte per MW. Dit hoeft echter niet altijd regionaal te zijn. Een negatieve impact op de werkgelegenheid is niet te verwachten.	Nee
12	2	Welk effect heeft het plaatsen van windturbines op de waardevermindering van huizen? Hoe is de regeling opgesteld door de bevoegde instanties om de waardevermindering te compenseren?	Zie de beantwoording van zienswijzenummer 2-1, 2-6 en 5-6	Nee
13	2	Zijn de geluidsnormen en berekeningen voor windturbines, die genoemd zijn in het Ontwerpbesluit Oostpolder, op Europees niveau bevestigd en toegestaan?	Bij de keuze van de normering is aansluiting gezocht bij de Europese richtlijnen voor de evaluatie en beheersing van omgevingslawaai (richtlijn 2002/49/EG). Er zijn verder geen verplichtingen voor windturbinegeluid vanuit Europa geldend. De Afdeling bestuursrechtspraak heeft al eerder de geldigheid en de handhaafbaarheid van de huidige normering onderstreept (zie ABRvS 8 februari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV3215, bevestigd in ABRvS 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1228).	Nee

Zienswijze 13				
1	1	Cliënt stelt dat maatschappelijk draagvlak ontbreekt en om serieus rekening te houden met de belangen van alle bewoners van het gebied.	Zie 8-1	Nee
2	2	Cliënten zijn van mening dat er geen noodzaak bestaat tot realisatie van een windpark met grotere molens, er zijn alternatieven beschikbaar die wel voldoende draagvlak hebben, zoals met name zonne-energie. Daarnaast is het bewuste windpark ook getalsmatig vanuit de taakstelling overbodig.	Zie 5-2	Nee
3	4	Cliënten zijn van mening dat de Provinciale coördinatie-regeling ten onrechte is toegepast.	Zie 8-3	Nee
4	4	Cliënten stellen dat een meetnetwerk ontbreekt zodat controle en handhaving niet mogelijk is.	Zie 8-4	Nee
5	4	Cliënt stellen dat de referentiesturbines niet voldoen aan Best beschikbare Technieken.	Zie 8-5	Nee
6	4	Cliënten stellen dat de gevolgen voor flora en fauna onjuist in de afweging zijn betrokken, er is gekeken naar oude wetten.	Zie 8-6	
7	5	Cliënten stellen dat er onvoldoende aandacht is voor de sloop van de windturbines.	Zie 8-7	Nee
8	5	Cliënten stellen dat er onvoldoende aandacht is voor de mogelijke negatieve gezondheidseffecten.	Zie 8-8	Nee

9	5	Cliënten stellen dat er onvoldoende onderzoek is gedaan naar geluid.	Zie 2-4	Nee
10	5	Cliënten stellen dat de geluids- en slagschaduwnormen niet zonder meer toegepast kunnen worden.	Zie 2-4 en 2-5	Nee
11	6	Cliënten stellen dat het adres van cliënten niet is meegenomen in de slagschaduwbeoordeling.	Zie 2-5	Nee
12	6	Cliënten stellen dat het windpark financieel niet uitvoerbaar is.	Zie 8-12	Nee

Zienswijze 14				
1	1	Het Landesbetrieb heeft geen bezwaar tegen het voornemen.	We nemen deze zienswijze voor kennisgeving aan.	Nee

Zienswijze 15				
1	3	Cliënt (ENGIE Energie Nederland N.V.) stelt dat de nabijheid van nieuwe molens de productie van eigen molens vermindert.	<p>Het windpark van ENGIE ligt zodanig ver van het windpark Oostpolder, dat vanwege het windpark Oostpolder geen effecten in de productie van het windpark van ENGIE zijn te verwachten. Tussen het windpark van ENGIE en windpark Oostpolder liggen voorts verschillende windparken en zijn windparken voorzien.</p> <p>Daargelaten het voorgaande is bij de besluitvorming rekening gehouden met de mogelijke gevolgen daarvan voor de bestaande windturbines. Deze gevolgen zijn niet zodanig dat dit aan de vaststelling van de besluitvorming in de weg zou moeten staan. Eventuele planschade kan ter sprake komen in de daarvoor voorgeschreven procedure.</p>	Nee
2	3	Cliënt stelt dat er nadelige gevolgen zijn voor toekomstige ontwikkelen van het ENGIE-windpark.	Zie de beantwoording van zienswijzenummer 15-1. In aanvulling daarop zijn thans niet zodanig vergevorderde plannen dat daarmee in het kader van deze besluitvorming rekening gehouden moeten worden.	Nee
3	3	Cliënt stelt dat de ecologische ruimte die overblijft voor een herontwikkeling beperkt is.	Een rapport is gemaakt om de cumulatie van vogelsterfte in beeld te brengen. Dit laat zien dat er ruimte is voor het voorliggende initiatief. In aanvulling daarop zijn thans niet zodanig vergevorderde plannen dat daarmee in het kader van deze besluitvorming rekening gehouden moeten worden. Bij de verdere uitwerking van een dergelijk plan moet dan getoetst worden aan de regels uit de Wnb.	Nee

Zienswijze 16				
1	1	TenneT verzoekt de provincie de aangevraagde posities van windturbines en de onderlinge afstanden tussen de geplande windturbines en de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding bij de verdere planvorming te handhaven. Mocht de provincie het noodzakelijk achten de posities of types van geplande windturbines te wijzigen (hoe minimaal ook), dient hierover vooraf het gesprek met het Ministerie van Economische Zaken en TenneT te worden gevoerd. Dan moet opnieuw	zie 7-1	Nee

		worden beoordeeld hoe deze veranderende inzichten zich verhouden tot (de toetsafstanden van) de nieuwe 380 kV hoogspanningsverbinding.	
--	--	--	--

Zienswijze 17				
1	3	Cliënten (Stichting Repowering en Participatie Windturbine-Eigenaren Groningen) constateren dat in verband met de Ontwerp Omgevingsvergunning tot heden geen afspraken zijn gemaakt ten aanzien van sanering van bestaande windturbines.	Reeds meer dan twee jaar heeft Waddenwind op verzoek van de provincie overlegd met de indiener van de zienswijze over ruimte die beschikbaar was voor participatie in het windpark. De aanvragers hebben aangegeven geen onderhandelingsresultaat te hebben behaald met de indieners van de zienswijze. Er is geen enkel concreet marktconform aanbod door indiener van de zienswijze gedaan voor sanering van bestaande windturbines. De aanvragers van de vergunning hebben aangegeven in te zetten op twee dorpsmolens omdat dit meer draagvlak oplevert.	Nee
2	3	Cliënten wensen afspraken te maken over het verwijderen van bestaande turbines en het terugbrengen daarvan binnen het concentratiegebied Oostpolder.	Zie 17-1	Nee

Zienswijze 18				
1	1	Cliënt stelt dat door realisatie van het plan de laatste buffer tussen het industriegebied Eemshaven en de Dijkweg verdwijnt.	Zie 2-3. In aanvulling daarop wordt erop gewezen dat de landschappelijke inpassing van de windturbines is onderzocht en beoordeeld.	Nee
2	1	Cliënt stelt dat woningen zullen dalen in waarde en in verkoopbaarheid, dusdanig dat de woningen onverkoopbaar worden.	Zie 2-6	Nee
3	1	Cliënt vreest dat de leefbaarheid van de woning wordt aangetast.	Met de omgevingsvergunning wordt het toegestaan af te wijken van de geldende planologische besluiten. Ten behoeve van het afwijken van het bestemmingsplan is de aanvraag om de omgevingsvergunning voorzien van een ruimtelijke onderbouwing, op grond waarvan de conclusie is getrokken dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening, ook voor de leefbaarheid in de betreffende woning.	Nee
4	1	Cliënt vreest dat er ontoelaatbare geluidsoverlast zal optreden.	Zie 2-4	Nee
5	1	Cliënt stelt dat de handhaving aangaande geluidsnormen ondoorzichtig is en onzekerheid creëert, omdat er drie verschillende kaarten zijn die elk andere geluidsgrenzen aantonen.	Zie 2-4 en 8-4	Nee
6	1	Cliënt is van mening dat de provincie niet weet hoe ze de opgestelde cumulatieve geluidsgrens denken te handhaven.	zie 12-9	Nee
7	1	Cliënt meent dat er geen rekening is gehouden met mogelijk schade aan woningen door heiwerkzaamheden.	Zie 6-1	Nee
8	2	Cliënt is van mening dat de motivatie van de provincie voor de gebiedskeuze afkeurenswaardig is, omdat volgens de cliënt welbewust gekozen wordt voor een gebied waar toch al schade en geluidsoverlast is en omdat de relatie van de grondeigenaren met het gebied niet opgaat, aangezien het plan er al was voor de oprichting van Waddenwind BV.	De Provincie heeft reeds in 2000 dit bewuste gebied aangewezen als plek om windturbines toe te staan en heeft strikt concentratiebeleid die het mogelijk maakt om in dit gebied wind te exploiteren. De vergunningsaanvraag is in lijn met dit beleid.	Nee

Zienswijze 19			
---------------	--	--	--

1	1	Cliënt vreest dat slagschaduw het leefplezier ontnemt.	Zie 2-5	Nee
2	1	Cliënt vreest geluidsoverlast.	Zie 2-4	Nee
3	1	Cliënt is van mening dat windmolens het zicht aantasten.	Zie 2-3	Nee

Zienswijze 20				
1	1	Cliënt vreest geluidsoverlast.	Zie 2-4	Nee
2	1	Cliënt vreest schaduwwerking.	Zie 2-5	Nee
3	1	Cliënt vreest lichtoverlast.	Zie 1-1	Nee
4	1	Cliënt vreest waardevermindering van de woning en onverkooptbaarheid van de woning	Zie 2-6	Nee
5	2	Cliënt oordeelt dat er afgewogen dient te worden of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in het kader van een goede ruimtelijke ordening.	<p>Dit is in de ruimtelijke onderbouwing aangegeven. Wat betreft de verwijzing naar de publicatie "Bedrijven en Milieuzonering" van de VNG moet erop gewezen worden dat deze publicatie niet van toepassing is op voorliggende besluitvorming, aangezien de te realiseren windturbines groter zijn dan de windturbines opgenomen in deze publicatie.</p> <p>De dichtstbijzijnde windmolens zijn geprojecteerd op een afstand van minimaal 700 meter van de woning van appelland. In de verschillende stukken die ter inzage zijn gelegd bij het ontwerpbesluit is uitgebreid onderzocht en onderbouwd dat de milieueffecten op de omgeving aanvaardbaar zijn, ook in samenhang met andere windparken en ontwikkelingen; er is sprake van een voldoende aanvaardbare kwaliteit van de leefomgeving.</p>	Nee
6	2	Cliënt stelt dat de woning (Molenweg, Oudeschip) niet is meegenomen in het (akoestisch) onderzoek.	Zie 2-4	Nee
7	2	Cliënt stelt dat akoestisch onderzoek met windturbines met 0,5MW te weinig en met gekartelde bladen is uitgevoerd, wat niet overeenkomt met de daadwerkelijke situatie. Bovendien stelt cliënt dat er geen voorschriften zijn voor het geval de geluidsnormen overschreden worden.	Zie 2-4 en 11-2. Kort en goed is de hoeveelheid MW niet bepalend voor de te verwachte geluidsproductie. Op basis van de aanvraag en hetgeen is opgenomen in de omgevingsvergunning zelf en de verplichting de normering uit het Activiteitenbesluit na te leven is voldoende inzichtelijk wat de mogelijke geluidsbelasting op de omgeving is.	Nee
8	2	Cliënt stelt dat de gekozen systematiek van het achteraf melden van het windturbinetype in strijd is met de artikelen 3.14a en verder van de Activiteitenregeling milieubeheer.	<p>Zie ook 11-3</p> <p>In artikel 3.14a van de Activiteitenregeling milieubeheer wordt aangegeven welke gegevens een akoestisch onderzoek ten behoeve van een melding in het kader van het Activiteitenbesluit milieubeheer moet bevatten, waarbij het in onderdeel n specifiek gaat om de bestaande en toekomstige geluidsbelastingen vanwege een windturbine of een combinatie van windturbines. Ten behoeve van de aanvraag omgevingsvergunning is onderzoek gedaan naar de effecten van het windpark. Voor geluid is hierbij gekeken naar een representatieve windturbine van de aangevraagde range. Deze informatie is voldoende om vooraf inzichtelijk te maken wat de mogelijke geluidsbelasting op de omgeving is. Hiermee wordt voldaan aan het bepaalde in lid 3.14a aanhef en onderdeel n van de Activiteitenregeling milieubeheer.</p>	Nee
9	3	Cliënt stelt, hierbij verwijzend naar artikel 2.1 eerste lid, onder a en onder e van de Wabo, dat een omgevingsvergunning voor de activiteit "bouwen" slechts voor een concreet bouwplan kan	<p>Zie 11-3</p> <p>Bij de aanvraag moeten gegevens en bescheiden worden overgelegd voor de toetsing aan</p>	Nee

		worden afgegeven. Als de precieze aard (type, hoogte enz.) van de windturbine nog niet bekend is, kan daarvoor geen omgevingsvergunning worden verleend die mede die activiteit omvat.	onder meer artikel 2.10 Wabo. Daarbij is het niet noodzakelijk alle in de Regeling omgevingsrecht aangegeven stukken te overleggen, maar kan het bevoegd gezag aangeven welke stukken noodzakelijk zijn om te beoordelen of het aannemelijk is dat het bouwplan voldoet aan onder meer het Bouwbesluit 2012. De bijlagen 3a tot en met 3i van de aanvraag bevatten plattegronden, doorsneden en detailtekeningen voor het bouwen. Hiermee is sprake van een voldoende concreet bouwplan.	
10	4	Cliënt stelt dat de literatuurstudie naar laagfrequent geluid verouderd is en daardoor niet meer representatief. Het is daardoor niet zeker dat de hinder van laagfrequent geluid wordt voorkomen.	Zie 11-4	Nee
11	4	Cliënt stelt dat er geen aandacht is besteed aan draagvlak en dat er niet is niet is voorzien in een vereist participatieplan of in een schadevergoedingsregeling,	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1	Nee
12	4	Cliënt vreest lichthinder door obstakelverlichting.	Zie 1-1	Nee

Zienswijze 21				
1	2	Cliënt stelt dat de bevolking niet voldoende is geïnformeerd en op de hoogte gehouden is. Met name de klankbordgroep heeft volgens cliënt hier verzaakt en cliënt voelt zich hierdoor niet meer vertegenwoordigd door de klankbordgroep.	zie 8-1	Nee
2	3	Cliënt vreest aantasting van het uitzicht.	Zie 2-3	Nee
3	3	Cliënt vreest geluidshinder.	Zie 2-4	Nee
4	4	Cliënt verzoekt onderzoek naar kleinere windmolens.	Zie 5-2. In het mer zijn diverse opstellingen doorgerekend	Nee
5	4	Cliënt stelt voor dat leveranciers, de besluitvormers, de leden van de klankbordgroep alsmede enkele vrijwillige bewoners eerst een weekje gaan kamperen op 400 meter afstand van de 'David' (wanneer deze in bedrijf is natuurlijk), en dat zij daarna de bewoners eerlijk zullen informeren over de opgedane ervaringen en dat er vervolgens een besluit wordt genomen.	In de afgelopen periode zijn veelvuldig de milieueffecten besproken, met name in de klankbordgroep, maar ook in informatieavonden. Zo is ook bijvoorbeeld met hulp van concrete bankjes die in het gebied zijn geplaatst inzicht gegeven in de actuele ervaring van twee cumulatieve geluidsgrenzen, 60 en 65 Lden.	Nee
6	4	Cliënt stelt dat de (financiële) gevolgen funest zijn voor huiseigenaren.	Zie 2-6	Nee
7	4	Cliënt stelt een opkoopregeling voor, voor mensen die hun huis reeds een tijd in de verkoop hebben.	Zie 2-1 Zie 2-6	Nee
8	4	Cliënt stelt ook om minimaal 15% van de netto-opbrengst in het Parkfonds te stoppen per jaar voor een beter draagvlak en ter compensatie van onverkoopbare huizen.	Zie 5-6	Nee
9	4	Cliënt stelt dat het huidige ontwerpbesluit goed gekeurd wordt ondanks dat het niet voldoet aan de huidige wet- en regelgeving.	In de onderzoeken is aangegeven hoe wel wordt voldaan aan de huidige wet- en regelgeving.	Nee

Zienswijze 22				
1	1	Cliënt vreest geluidsoverlast.	Zie 2-4	Nee
2	1	Cliënt vreest schaduwwerking.	Zie 2-5	Nee

3	1	Cliënt vreest lichtoverlast.	Zie 1-1	Nee
4	1	Cliënt vreest waardevermindering van de woning en onverkooopbaarheid van de woning	Zie 2-6	Nee
5	2	Cliënt oordeelt dat er afgewogen dient te worden of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in het kader van een goede ruimtelijke ordening.	Zie 11-1	Nee
6	2	Cliënt stelt dat de woning (Molenweg, Oudeschip) niet is meegenomen in het (akoestisch) onderzoek.	zie 2-4	Nee
7	2	Cliënt stelt dat akoestisch onderzoek met windturbines met 0,5MW te weinig en met gekartelde bladen is uitgevoerd, wat niet overeenkomt met de daadwerkelijke situatie. Bovendien stelt cliënt dat er geen voorschriften zijn voor het geval de geluidsnormen overschreden worden.	Zie 20-7	Nee
8	2	Cliënt stelt dat de gekozen systematiek van het achteraf melden van het windturbinetype in strijd is met de artikelen 3.14a en verder van de Activiteitenregeling milieubeheer.	zie 20-8	Nee
9	3	Cliënt stelt, hierbij verwijzend naar artikel 2.1 eerste lid, onder a en onder e van de Wabo, dat een omgevingsvergunning voor de activiteit "bouwen" slechts voor een concreet bouwplan kan worden afgegeven. Als de precieze aard (type, hoogte enz.) van de windturbine nog niet bekend is, kan daarvoor geen omgevingsvergunning worden verleend die mede die activiteit omvat.	Zie 11-3	Nee
10	4	Cliënt stelt dat de literatuurstudie naar laagfrequent geluid verouderd is en daardoor niet meer representatief. Het is daardoor niet zeker dat de hinder van laagfrequent geluid wordt voorkomen.	Zie 11-4	Nee
11	4	Cliënt stelt dat er geen aandacht is besteed aan draagvlak en dat er niet is voorzien in een vereist participatieplan of in een schadevergoedingsregeling,	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1	Nee
12	4	Cliënt vreest lichthinder door obstakelverlichting.	Zie 1-1	Nee

Zienswijze 23				
1	1	Cliënt vreest geluidsoverlast.	Zie 2-4	Nee
2	1	Cliënt vreest schaduwwerking.	Zie 2-5	Nee
3	1	Cliënt vreest lichtoverlast.	Zie 1-1	Nee
4	1	Cliënt vreest waardevermindering van de woning en onverkooopbaarheid van de woning	Zie 2-6	Nee
5	2	Cliënt oordeelt dat er afgewogen dient te worden of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in het kader van een goede ruimtelijke ordening.	Zie 11-1	Nee
6	2	Cliënt stelt dat de woning (Molenweg, Oudeschip) niet is meegenomen in het (akoestisch) onderzoek.	zie 2-4	Nee
7	2	Cliënt stelt dat akoestisch onderzoek met windturbines met 0,5MW te weinig en met gekartelde bladen is uitgevoerd, wat niet overeenkomt met de daadwerkelijke situatie. Bovendien stelt cliënt	Zie 11-2	Nee

		dat er geen voorschriften zijn voor het geval de geluidsnormen overschreden worden.		
8	2	Cliënt stelt dat de gekozen systematiek van het achteraf melden van het windturbinetype in strijd is met de artikelen 3.14a en verder van de Activiteitenregeling milieubeheer.	Zie 20-8	Nee
9	3	Cliënt stelt, hierbij verwijzend naar artikel 2.1 eerste lid, onder a en onder e van de Wabo, dat een omgevingsvergunning voor de activiteit "bouwen" slechts voor een concreet bouwplan kan worden afgegeven. Als de precieze aard (type, hoogte enz.) van de windturbine nog niet bekend is, kan daarvoor geen omgevingsvergunning worden verleend die mede die activiteit omvat.	zie 11-3	Nee
10	4	Cliënt stelt dat de literatuurstudie naar laagfrequent geluid verouderd is en daardoor niet meer representatief. Het is daardoor niet zeker dat de hinder van laagfrequent geluid wordt voorkomen.	Zie 11-4	Nee
11	4	Cliënt stelt dat er geen aandacht is besteed aan draagvlak en dat er niet is voorzien in een vereist participatieplan of in een schadevergoedingsregeling,	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1	Nee
12	4	Cliënt vreest lichthinder door obstakelverlichting.	Zie 1-1	Nee

Zienswijze 24				
1	1	Cliënt vreest geluidsoverlast.	Zie 2-4	Nee
2	1	Cliënt vreest schaduwwerking.	Zie 2-5	Nee
3	1	Cliënt vreest lichtoverlast.	Zie 1-1	Nee
4	1	Cliënt vreest waardevermindering van de woning en onverkoopbaarheid van de woning	Zie 2-6	Nee
5	2	Cliënt oordeelt dat er afgewogen dient te worden of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in het kader van een goede ruimtelijke ordening.	Zie 11-1	Nee
6	2	Cliënt stelt dat de woning (Molenweg, Oudeschip) niet is meegenomen in het (akoestisch) onderzoek.	zie 2-4	Nee
7	2	Cliënt stelt dat akoestisch onderzoek met windturbines met 0,5MW te weinig en met gekartelde bladen is uitgevoerd, wat niet overeenkomt met de daadwerkelijke situatie. Bovendien stelt cliënt dat er geen voorschriften zijn voor het geval de geluidsnormen overschreden worden.	Zie 20-7	Nee
8	2	Cliënt stelt dat de gekozen systematiek van het achteraf melden van het windturbinetype in strijd is met de artikelen 3.14a en verder van de Activiteitenregeling milieubeheer.	Zie 20-8	Nee
9	3	Cliënt stelt, hierbij verwijzend naar artikel 2.1 eerste lid, onder a en onder e van de Wabo, dat een omgevingsvergunning voor de activiteit "bouwen" slechts voor een concreet bouwplan kan worden afgegeven. Als de precieze aard (type, hoogte enz.) van de windturbine nog niet bekend is, kan daarvoor geen omgevingsvergunning worden verleend die mede die activiteit omvat.	zie 11-3	Nee
10	4	Cliënt stelt dat de literatuurstudie naar laagfrequent geluid verouderd is en daardoor niet meer representatief. Het is daardoor niet zeker dat de hinder van laagfrequent geluid wordt voorkomen.	Zie 11-4	Nee

11	4	Cliënt stelt dat er geen aandacht is besteed aan draagvlak en dat er niet is niet is voorzien in een vereist participatieplan of in een schadevergoedingsregeling,	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1	Nee
12	4	Cliënt vreest lichthinder door obstakelverlichting.	Zie 1-1	Nee

Zienswijze 25				
1	1	Cliënt vreest geluidsoverlast.	Zie 2-4	Nee
2	1	Cliënt vreest schaduwwerking.	Zie 2-5	Nee
3	1	Cliënt vreest lichtoverlast.	Zie 1-1	Nee
4	1	Cliënt vreest waardevermindering van de woning en onverkoopbaarheid van de woning	Zie 2-6	Nee
5	2	Cliënt oordeelt dat er afgewogen dient te worden of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in het kader van een goede ruimtelijke ordening.	Zie 11-1	Nee
6	2	Cliënt stelt dat de woning (Molenweg, Oudeschip) niet is meegenomen in het (akoestisch) onderzoek.	zie 2-4	Nee
7	2	Cliënt stelt dat akoestisch onderzoek met windturbines met 0,5MW te weinig en met gekartelde bladen is uitgevoerd, wat niet overeenkomt met de daadwerkelijke situatie. Bovendien stelt cliënt dat er geen voorschriften zijn voor het geval de geluidsnormen overschreden worden.	Zie 20-8	Nee
8	2	Cliënt stelt dat de gekozen systematiek van het achteraf melden van het windturbintype in strijd is met de artikelen 3.14a en verder van de Activiteitenregeling milieubeheer.	zie 20-8	Nee
9	3	Cliënt stelt, hierbij verwijzend naar artikel 2.1 eerste lid, onder a en onder e van de Wabo, dat een omgevingsvergunning voor de activiteit "bouwen" slechts voor een concreet bouwplan kan worden afgegeven. Als de precieze aard (type, hoogte enz.) van de windturbine nog niet bekend is, kan daarvoor geen omgevingsvergunning worden verleend die mede die activiteit omvat.	zie 11-3	Nee
10	4	Cliënt stelt dat de literatuurstudie naar laagfrequent geluid verouderd is en daardoor niet meer representatief. Het is daardoor niet zeker dat de hinder van laagfrequent geluid wordt voorkomen.	Zie 11-4	Nee
11	4	Cliënt stelt dat er geen aandacht is besteed aan draagvlak en dat er niet is niet is voorzien in een vereist participatieplan of in een schadevergoedingsregeling,	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1	Nee
12	4	Cliënt vreest lichthinder door obstakelverlichting.	Zie 1-1	Nee

Zienswijze 26				
1	1	Cliënt vreest geluidsoverlast.	Zie 2-4	Nee
2	1	Cliënt vreest schaduwwerking.	Zie 2-5	Nee
3	1	Cliënt vreest lichtoverlast.	Zie 1-1	Nee

4	1	Cliënt vreest waardevermindering van de woning en onverkooopbaarheid van de woning	Zie 2-6	Nee
5	2	Cliënt oordeelt dat er afgewogen dient te worden of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in het kader van een goede ruimtelijke ordening.	Zie 11-1	Nee
6	2	Cliënt stelt dat de woning (Molenweg, Oudeschip) niet is meegenomen in het (akoestisch) onderzoek.	zie 2-4	Nee
7	2	Cliënt stelt dat akoestisch onderzoek met windturbines met 0,5MW te weinig en met gekartelde bladen is uitgevoerd, wat niet overeenkomt met de daadwerkelijke situatie. Bovendien stelt cliënt dat er geen voorschriften zijn voor het geval de geluidsnormen overschreden worden.	Zie 20-7	Nee
8	2	Cliënt stelt dat de gekozen systematiek van het achteraf melden van het windturbintype in strijd is met de artikelen 3.14a en verder van de Activiteitenregeling milieubeheer.	zie 20-8	Nee
9	3	Cliënt stelt, hierbij verwijzend naar artikel 2.1 eerste lid, onder a en onder e van de Wabo, dat een omgevingsvergunning voor de activiteit "bouwen" slechts voor een concreet bouwplan kan worden afgegeven. Als de precieze aard (type, hoogte enz.) van de windturbine nog niet bekend is, kan daarvoor geen omgevingsvergunning worden verleend die mede die activiteit omvat.	zie 11-3	Nee
10	4	Cliënt stelt dat de literatuurstudie naar laagfrequent geluid verouderd is en daardoor niet meer representatief. Het is daardoor niet zeker dat de hinder van laagfrequent geluid wordt voorkomen.	Zie 11-4	Nee
11	4	Cliënt stelt dat er geen aandacht is besteed aan draagvlak en dat er niet is voorzien in een vereist participatieplan of in een schadevergoedingsregeling,	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1	Nee
12	4	Cliënt vreest lichthinder door obstakelverlichting.	Zie 1-1	Nee

Zienswijze 27				
1	1	Cliënt vreest geluidsoverlast.	Zie 2-4	Nee
2	1	Cliënt vreest schaduwwerking.	Zie 2-5	Nee
3	1	Cliënt vreest lichtoverlast.	Zie 1-1	Nee
4	1	Cliënt vreest waardevermindering van de woning en onverkooopbaarheid van de woning	Zie 2-6	Nee
5	2	Cliënt oordeelt dat er afgewogen dient te worden of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in het kader van een goede ruimtelijke ordening.	Zie 11-1	Nee
6	2	Cliënt stelt dat de woning (Molenweg, Oudeschip) niet is meegenomen in het (akoestisch) onderzoek.	zie 2-4	Nee
7	2	Cliënt stelt dat akoestisch onderzoek met windturbines met 0,5MW te weinig en met gekartelde bladen is uitgevoerd, wat niet overeenkomt met de daadwerkelijke situatie. Bovendien stelt cliënt dat er geen voorschriften zijn voor het geval de geluidsnormen overschreden worden.	Zie 20-7	Nee

8	2	Cliënt stelt dat de gekozen systematiek van het achteraf melden van het windturbinetype in strijd is met de artikelen 3.14a en verder van de Activiteitenregeling milieubeheer.	zie 20-8	Nee
9	3	Cliënt stelt, hierbij verwijzend naar artikel 2.1 eerste lid, onder a en onder e van de Wabo, dat een omgevingsvergunning voor de activiteit "bouwen" slechts voor een concreet bouwplan kan worden afgegeven. Als de precieze aard (type, hoogte enz.) van de windturbine nog niet bekend is, kan daarvoor geen omgevingsvergunning worden verleend die mede die activiteit omvat.	zie 11-3	Nee
10	4	Cliënt stelt dat de literatuurstudie naar laagfrequent geluid verouderd is en daardoor niet meer representatief. Het is daardoor niet zeker dat de hinder van laagfrequent geluid wordt voorkomen.	Zie 11-4	Nee
11	4	Cliënt stelt dat er geen aandacht is besteed aan draagvlak en dat er niet is niet is voorzien in een vereist participatieplan of in een schadevergoedingsregeling,	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1	Nee
12	4	Cliënt vreest lichthinder door obstakelverlichting.	Zie 1-1	Nee

Zienswijze 28				
1	1	Cliënt vreest dat het dorp door de molens minder aantrekkelijk wordt.	Zie 2-3	Nee
2	1	Cliënt vreest geluidsoverlast.	Zie 2-4	Nee

Zienswijze 29				
1	1	Cliënt vreest geluidsoverlast.	Zie 2-4	Nee
2	1	Cliënt vreest schaduwwerking.	Zie 2-5	Nee
3	1	Cliënt vreest lichtoverlast.	Zie 1-1	Nee
4	1	Cliënt vreest waardevermindering van de woning en onverkooptbaarheid van de woning	Zie 2-6	Nee
5	2	Cliënt oordeelt dat er afgewogen dient te worden of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat in het kader van een goede ruimtelijke ordening.	Zie 11-1	Nee
6	2	Cliënt stelt dat de woning (Molenweg, Oudeschip) niet is meegenomen in het (akoestisch) onderzoek.	zie 2-4	Nee
7	2	Cliënt stelt dat akoestisch onderzoek met windturbines met 0,5MW te weinig en met gekartelde bladen is uitgevoerd, wat niet overeenkomt met de daadwerkelijke situatie. Bovendien stelt cliënt dat er geen voorschriften zijn voor het geval de geluidsnormen overschreden worden.	Zie 20-7	Nee
8	2	Cliënt stelt dat de gekozen systematiek van het achteraf melden van het windturbinetype in strijd is met de artikelen 3.14a en verder van de Activiteitenregeling milieubeheer.	zie 20-8	Nee
9	3	Cliënt stelt, hierbij verwijzend naar artikel 2.1 eerste lid, onder a en onder e van de Wabo, dat een omgevingsvergunning voor de activiteit "bouwen" slechts voor een concreet bouwplan kan worden afgegeven. Als de precieze aard (type, hoogte enz.) van de windturbine nog niet bekend is,	zie 11-3	Nee

		kan daarvoor geen omgevingsvergunning worden verleend die mede die activiteit omvat.		
10	4	Cliënt stelt dat de literatuurstudie naar laagfrequent geluid verouderd is en daardoor niet meer representatief. Het is daardoor niet zeker dat de hinder van laagfrequent geluid wordt voorkomen.	Zie 11-4	Nee
11	4	Cliënt stelt dat er geen aandacht is besteed aan draagvlak en dat er niet is niet is voorzien in een vereist participatieplan of in een schadevergoedingsregeling,	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1	Nee
12	4	Cliënt vreest lichthinder door obstakelverlichting.	Zie 1-1	Nee

Zienswijze 30				
1	1	Waddenwind BV heeft namens innogy, Gijzenberg en Bakker de aanvraag om omgevingsvergunning ingediend. Cliënten stellen dat er geen verwijzing is naar deze medevergunninghouders.	Op het aanvraagformulier is aangegeven dat Waddenwind BV de aanvraag heeft ingediend. Het is niet nodig om in de vergunning op te nemen dat Waddenwind BV de aanvraag heeft ingediend namens andere partijen. Dit blijkt al uit het aanvraagformulier en de overige bij de aanvraag horende stukken die tevens deel uitmaken van het besluit.	
2	1	Cliënten constateren dat volgens voorschrift 2.1 van het ontwerpbesluit niet eerder met de werkzaamheden mag worden begonnen voordat de 10 bestaande turbines zijn ontmanteld.	Door de formulering van het voorschrift mag pas worden begonnen met het bouwen van de nieuwe turbines als de oude zijn ontmanteld. Dit heeft als ongewenst effect dat er langer dan nodig geen windenergie opgewekt kan worden. De gedachte achter het voorschrift is dat de bestaande en de nieuwe turbines niet tegelijk in werking mogen zijn. De zienswijze geeft aanleiding om het voorschrift 2.1 te wijzigen. De tabel bij het voorschrift blijft ongewijzigd, maar de tekst komt als volgt te luiden: De windturbines mogen niet in gebruik worden genomen voordat de negen windturbines aan de Kwelderweg en één aan de Oostpolderweg zijn ontmanteld en afgebroken.	JA
3	2	Cliënten stellen dat het niet zeker is dat hetzelfde merk en type windturbine geselecteerd worden. Wel kan op voorhand dezelfde draairichting, kleur en aantal wieken bepaald worden.	In bijlage 1 bij de vergunningaanvraag is in paragraaf 3.3 aangegeven dat de windturbines allen van hetzelfde merk en type zijn en dezelfde draairichting hebben. Deze bijlage maakt deel uit van het besluit. Hiervan kan niet worden afgeweken.	

Zienswijze 31				
1	1	Cliënt verzoekt dat er rekening gehouden wordt met zichtlocaties rondom het windpark.	Zie 2-3. Bij de besluitvorming is rekening gehouden met de landschappelijke inpasbaarheid van de windturbines, waartoe ook de zichtbaarheid van de windturbines in de omgeving behoort. Uiteindelijk is geconcludeerd dat de toevoeging van de windturbines in het landschap aanvaardbaar is.	Nee
2	1	Cliënt verzoekt dat turbines worden uitgerust met een stilstandvoorziening.	Zie 2-5. De effectbeoordeling op soorten vindt plaats in het kader van de nog te verlenen ontheffing onder de Wnb.	Nee
3	1	Cliënt verzoekt tot monitoring van vleermuis- en vogelslachtoffers.	De effectbeoordeling op soorten vindt plaats in het kader van de nog te verlenen ontheffing onder de Wnb.	Nee
4	1	Cliënt verzoekt dat er gekozen wordt voor de stilst mogelijke windturbines.	De windturbines moeten voldoen aan de normering uit het Activiteitenbesluit en de –regeling. In het kader van een goede ruimtelijke ordening mag bij deze normering worden aangesloten. Wat betreft de mogelijke gevolgen voor soorten wat verwezen naar de besluitvorming die nog plaats gaat vinden ten behoeve van de verlening van een ontheffing.	Nee

4	2	Cliënt verzoekt dat cumulatieve geluidseffecten in beschouwing worden genomen. De cliënt realiseert zich dat dit in de MER is meegenomen, echter verzoekt cliënt dat de geluidsbelasting te monitoren in verband met de geluidsnorm.	Zie 2-4	Nee
5	3	Cliënt vreest dat topverlichting storend is en verzoekt afscherming van verlichting en dat de lichten alleen aan staan als er luchtverkeer in de buurt is.	Zie 1-1	Nee
6	3	Cliënt stelt dat slagschaduw storend is voor inwoners. Cliënt verzoekt daarom compensatie voor woningen die veel last ondervinden of dat er slagschaduwsensoren worden aangebracht met als doel de overlast tot 0 te reduceren.	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1.	Nee
7	3	Cliënt verzoekt tot participatiemogelijkheden (dorpsmolens en zeggenschap in een windpark) waardoor bewoners beter worden van windenergie.	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1.	Nee
8	3	Cliënt verzoekt tot een tegemoetkoming voor bewoners, zoals een Moerdijkregeling.	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1.	Nee
9	3	Cliënt verzoekt garantstellingen van de provincie voor burgerinitiatieven.	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1.	Nee

Zienswijze 32				
1	1	Cliënten wensen dat het gebied voor windturbines in de Oostpolder en de Eemspolder uitgebreid wordt rondom de Heuvelderij.	Dit gebied maakt geen deel uit van de aanvraag. De zienswijze wordt voor kennisgeving aangenomen.	Nee

Zienswijze 33				
1	1	Cliënten stellen dat de breedte van 26 meter van het fundatieblok niet klopt.	Voor iedere windturbine en mogelijk ook voor de opstelplaatsen zal een fundament aangelegd dienen te worden. Een dergelijke fundering bestaat uit heipalen die de bodem in worden geheid met daarboven een betonnen fundament of mastvoet. Het is afhankelijk van het type windturbine en de bodemsamenstelling hoeveel en welke heipalen gebruikt worden. Dit aspect wordt tijdens de detailengineering van het project nader uitgewerkt, maar leidt niet tot onderscheidende milieueffecten. Voor de besluitvorming zijn de maximale milieueffecten onderzocht en afgewogen van een maximaal fundament en opstelplaats in het betreffende milieuaspect hoofdstuk indien deze effecten relevant waren voor het behandelde milieuaspect. Bij de relevante milieueffecten zijn de gevolgen van de aanleg van het windpark onderzocht. De windturbine heeft een maximale fundament diameter van 26 meter. Hiervan is een tekening opgenomen in de omgevingsvergunningaanvraag. Het fundament van de windturbines wordt onderheid en voor het overgrote deel ondergronds gerealiseerd.	Nee
2	1	Cliënt betwist of de vergunningsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming eerder is gedaan dan de aanvraag om Wabo. Bovendien had de aanvraag in het kader van genoemde wet onderdeel uit moeten maken van de onderhavige procedure.	De aanvraag om een vergunning onder de Wnb is ingediend voorafgaand aan de aanvraag om een omgevingsvergunning. De wet- en regelgeving staan dit toe. Verder is er geen juridische verplichting alle besluiten tegelijk voor te bereiden.	Nee
3	2	Cliënten stellen dat het archeologisch onderzoek reeds uitgevoerd had moeten worden ten behoeve van de aanvraag. Motivering om later onderzoek te verrichten is verplicht bij het roeren van een grond met een oppervlakte van meer dan 200 m ² .	Zie 2-2	Nee
4	2	Cliënten stellen dat het onduidelijk is wat de status is van een pre-welstandsadvies en dat dit advies bovendien niet ter inzage lag.	Artikel 2:10 lid 1 sub d Wabo bepaald dat een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen kan worden geweigerd indien het uiterlijk of de plaatsing van het bouwwerk in strijd is met de	Nee

			<p>redelijke eisen van welstand tenzij het bevoegd gezag van oordeel is dat de omgevingsvergunning niettemin moet worden verleend. Voor zover het bevoegd gezag het noodzakelijk acht om de aanvraag te beoordelen aan de redelijke eisen van welstand kan hiervoor advies worden gevraagd aan de welstandscommissie. De welstandstoets dient zich in beginsel te richten naar de bouwmogelijkheden die het inpassingsplan biedt. Voor de beoordeling van de aanvraag aan de redelijke eisen van welstand is afdoende informatie overlegd. Dit betreft informatie over de vormgeving, materiaalkeuze en kleurstelling van de te plaatsen windturbines. Bij deze beoordeling moet worden uitgegaan van de bouwmogelijkheden uit het PIP. Voor de toetsing van het bouwplan aan de redelijke eisen van welstand is een definitieve keuze voor een windturbintype niet nodig. Daarbij verschillen windturbintypes onderling niet zodanig dat bij een definitieve keuze voor een type de conclusies omtrent welstand niet langer gestand doen. Op grond van het voorgaande en gezien de advisering van de welstandscommissie, is geconcludeerd dat het bouwplan niet in strijd is met de redelijke eisen van welstand.</p> <p>Door indiener had het welstandsadvies opgevraagd kunnen worden, aangezien het bestaan van dit advies blijkt uit de tekst van de omgevingsvergunning.</p>	
5	2	Cliënten stellen dat niet nagegaan is of woningen tot de inrichting behoren.	Indieners van de aanvraag hebben dit nader onderbouwd. Voor de volledigheid wordt erop gewezen dat met de bewoners van deze woningen overeenkomsten worden aangegaan op basis waarvan de woningen tot de inrichting gaan behoren.	Nee
6	2	Cliënten stellen dat in het akoestische onderzoek een lagere gemiddelde windsnelheid is aangehouden dan voor het berekenen van de energieopbrengst.	<p>Voor het uitvoeren van de geluidberekeningen is de basiswindverdeling gebruikt, afkomstig van de windtool van M+P (https://www.mp.nl/rekentool). Deze tool maakt gebruik van KNMI data en is speciaal opgezet in opdracht van de Nederlandse overheid voor de bepaling van windturbinegeluid op specifieke locaties. Hiermee wordt voldaan aan de wettelijk voorgeschreven methode van geluidberekeningen voor windturbines.</p> <p>Voor het uitvoeren van de productieberekeningen voor de energieopbrengst echter, is een schatting gemaakt van de windsnelheden op basis van allerlei winddata-bronnen. Het enige doel van deze productieberekeningen is geweest om de verschillende typen windturbines en opstellingsvarianten met elkaar te kunnen vergelijken.</p> <p>Overigens zijn de verschillen in jaargemiddelde geluidniveaus, indien hiervoor de hogere windsnelheden van de productieberekeningen zouden worden gebruikt, nagenoeg verwaarloosbaar.</p>	
7	2	Cliënten stellen dat de laatste versie van het akoestische onderzoek behorende bij het MER niet gepubliceerd is, waardoor de opstelling VKA2+ niet kan worden geverifieerd.	Hier is sprake van een verschrijving. De laatste versie van het akoestisch onderzoek betreft V3, welke aan het MER is toegevoegd. Onderdeel van versie V3 is het VKA2, waarbij de 21 ^e turbine in het MER kwalitatief nader is beschouwd. Bij de aanvraag om omgevingsvergunning is als aanvulling een rapportage ingediend specifiek voor VKA2+.	Nee
8	2	Cliënten stellen dat er geen onderbouwing is voor de keuze E141 met ashoogte 165 meter in het akoestisch onderzoek behorende bij het Wabo-aanvraag.	De turbine betreft een representatieve turbine binnen de gestelde klasse. Verder wordt erop gewezen dat met het verrichte onderzoek ter onderbouwing van de aanvraag tevens een maximering is opgenomen, aangezien de geluidsbelasting van de uiteindelijk te realiseren turbine de verzochte geluidsbelasting niet mag overschrijden.	Nee
9	3	Cliënten stellen dat het onduidelijk is of VKA2+ of VKA2+ - gemitigeerd is gehanteerd in sectie 2.8 van het akoestische onderzoek.	In sectie 2.8 van het akoestisch onderzoek is de gemitigeerde opstelling gehanteerd.	Nee
10	3	Cliënten informeren naar hoe het windpark zich verhoudt tot de veiligheid van de weggebruikers	In het MER is ingegaan op de risico's van de alternatieven (incl. VKA) ten aanzien van de N33.	Nee

		van de N33.	Hierbij geldt dat er wordt voldaan aan de toetsafstanden uit het Handboek Risicozonering 2014 voor Rijkswegen. Daarnaast is voor het VKA onderzocht of het windpark een risico vormt voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Voor het VKA blijkt er geen significant aanvullend risico optreedt.	
11	4	Cliënten stellen dat de meest noordelijke windturbine van Bakker Bierum BV last zou ondervinden van de meest dichtbij geprojecteerde windturbine van het windpark Oostpolder, dit zou in strijd zijn met het provinciaal beleid daar dit ten koste zou gaan van de maximale invulling van de gronden ten oosten van de N33 voor duurzame energie.	Indiener stelt terecht dat de door hem geprojecteerde windturbine en de door aanvrager geprojecteerde windturbine met nummer 21 niet allebei kunnen worden gerealiseerd. Daarbij merken wij op dat aanvrager op 5 juli 2016 aan de indiener heeft verzocht in overleg te treden over een optimale invulling ter weerszijden van de N33 waarbij één van de twee windturbines zou vervallen en de waarde van de te bouwen windturbine wordt verdeeld. Indiener heeft dit overleg afgewezen. Op 21 maart 2017 is alsnog, op initiatief van de provincie en gemeente Eemsmond, overleg op gang gekomen. Dat heeft tot nog toe echter niet geleid tot een door beide betrokken partijen aanvaarde oplossing.	Nee
12	4	Cliënten stellen dat over het amoveren van turbines niet met eigenaren afspraken zijn gemaakt.	Eigenaren zijn de initiatiefnemers, afspraken worden in een anterieure overeenkomst geborgd.	Nee
13	4	Cliënten stellen dat niet stilgestaan is bij de aanvliegroute van het heliplatform.	Het aan- en afvliegen van de helihaven zal gebeuren vanaf de waterzijde. Er zal niet op land worden gevlogen.	
14	4	Cliënten stellen dat het ontbreekt aan een rapport omtrent externe veiligheid en dat daarom niet te toetsen valt of er wordt voldaan aan artikel 3.15a van het Activiteitenbesluit.	In het MER is het aspect externe veiligheid onderzocht en beoordeeld en is geconcludeerd dat er aan de wettelijke eisen kan worden voldaan.	Nee
15	5	Cliënten stellen dat het onduidelijk is of het radaronderzoek voldoende toereikend is, aangezien het onderzoek betrekking heeft op VKA2 en niet op VKA2+.	Voor de 21 ^e windturbine van VKA2+ geldt dat deze buiten de toetsingszones van de radarposten valt en derhalve niet aan toetsing onderhevig is.	Nee

Zienswijze 34				
1	1	Cliënten vrezen dat de kwaliteit van leven en van hun woonomgeving wordt aangetast.	Zie 11-1	Nee
2	1	Cliënten stellen dat ze ingesloten worden door turbines wat het zicht aantast.	Zie 2-3	Nee
3	2	Cliënten vrezen meer geluidsoverlast, cumulatieve gevolgen zijn niet voldoende meegenomen.	Zie 2-4 en 18-8	Nee
4	2	Cliënten stellen dat de woning geen bescherming biedt tegen geluidsoverlast.	Zie 2-4	Nee
6	2	Cliënten stellen dat motivering ontbreekt waarom het heersende geluidsniveau niet richtinggevend is voor de eisen die aan de ontwikkeling worden gesteld.	Zie 2-4	Nee
7	3	Cliënten vrezen dat verlichting tot overlast zal leiden.	Zie 1-1	Nee
8	3	Cliënten vrezen waardedaling van hun woning, waarvan een deel niet voor compensatie in aanmerking komt.	Zie 2-6	Nee
9	3	Cliënten vrezen slagschaduw.	Zie 2-5	Nee
10	3	Cliënten lopen een verhoogd risico wat betreft hun gezondheid. Er zijn reeds gezondheidsklachten. Verwezen wordt naar twee onderzoeken.	Zie 8-8	Nee
11	3	Cliënten maken bezwaar tegen de omstandigheid dat uit de vergunning niet blijkt voor welk	Zie 11-3	Nee

		concreet bouwplan vergunning wordt verleend.		
12	3	Cliënten zijn van mening dat het onderzoek naar de externe veiligheid onvolledig is geweest. Dat passagierstreinen komen te rijden op het spoor waarnaast turbines komen is niet meegenomen in het onderzoek.	In het MER is getoetst aan het handboek risicozonering en er wordt voldoende afstand aangehouden tot de spoorlijn. In de toekomst wil de provincie de trein met personenvervoer enkele keren per dag door laten rijden naar de Eemshaven (boot naar Borkum). Gezien het beperkte aantal keer dat de trein passeert en de tijdelijkheid ervan zal de kans op dit faalscenario verwaarloosbaar klein zijn.	Nee
13	4	Cliënten stellen dat de in het bestemmingsplan bepaalde grens wordt overschreden waardoor de vergunning eerst kan worden verleend wanneer de uitkomst van het archeologisch onderzoek bekend is.	Zie 2-2	Nee
14	4	Cliënten begrijpen niet dat het windpark Eemshaven West niet wordt betrokken in het hoofdstuk 'toekomstige ontwikkelingen', nu de inspraakprocedure voor de Milieueffectstudie (MES) voor het windpark Eemshaven West al is doorlopen.	De ontwikkelingen in dit gebied zijn nog niet in een zodanig vergevorderd stadium dat dit als een autonome ontwikkeling in de besluitvorming betrokken moet worden.	Nee
15	4	Cliënten zijn van mening dat informatieavonden niet hetzelfde zijn als afstemmen. Bovendien moeten cliënten veel moeite doen om informatie te verzamelen en kregen geen toegang tot de klankbordbijeenkomst.	Zie 21-1	Nee
16	4	Cliënten stellen dat het onjuist is dat de vergunning verleend mag worden zonder het vragen van een verklaring van geen bedenkingen aan PS, daar de aanvraag om omgevingsvergunning voorziet in afwijking van het bestemmingsplan met toepassing (artikel 2.12, eerste lid, aanhef en onderdeel a, onder 30, van de Wabo)	Ingevolge artikel 9f, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 coördineren gedeputeerde staten de voorbereiding en bekendmaking van de besluiten, aangewezen op grond van artikel 9d, eerste lid, ten behoeve van de aanleg of uitbreiding van een productie-installatie als bedoeld in artikel 9e, eerste lid. Ingevolge artikel 9f, tweede lid nemen gedeputeerde staten de in het eerste lid bedoelde besluiten met uitsluiting van het in eerste aanleg bevoegde bestuursorgaan, tenzij dit een bestuursorgaan van het Rijk is. Ingevolge het vijfde lid zijn artikel 3.33, tweede en vierde tot en met zesde lid van de Wro van overeenkomstige toepassing. Ingevolge artikel 1 van het Uitvoeringsbesluit rijkscoördinatie-regeling energie-infrastructuurprojecten worden als besluiten als bedoeld in artikel 9d, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998 aangewezen besluiten als bedoeld in de artikelen 2.1, eerste lid, en 2.2. van de Wabo, met inbegrip van een eventueel benodigde verklaring van geen bedenkingen, voor zover de desbetreffende omgevingsvergunning in elk geval betrekking heeft op een van de activiteiten, bedoeld in de artikelen 2.7, tweede lid, 3.3, eerste en derde lid, 3.8, eerste en derde lid, en 3.10, tweede lid in samenhang met 3.8, eerste of derde lid van de Wet natuurbescherming. Uit de tekst van artikel 9f lid twee van de E-wet blijkt dat GS het bevoegde gezag zijn voor de besluiten zoals genoemd in lid 1 van het Uitvoeringsbesluit rijkscoördinatie-regeling energie-infrastructuurprojecten. Uit deze tekst ondubbelzinnig dat daar ook eventueel benodigde verklaring van geen bedenkingen bij horen. Dit maakt dat GS in dit geval van Provinciale Staten (PS) geen verklaring van geen bedenkingen hoeft te vragen.	Nee

Zienswijze 35				
1	1	Cliënten vrezen geluidsoverlast.	Zie 2-4	Nee
2	1	Cliënten vrezen slagschaduw.	Zie 2-5	Nee
3	1	Cliënten verzoeken een acceptabele oplossing van alle initiatiefnemers of dat er akkoord gegaan wordt met hun plan (zie 32).	Zie 2-1, 2-6, 5-6 en 8-1.	Nee

Zienswijze 36				
1	1	Cliënten verzoeken een afstand van 1000 meter tussen het windpark en de woningen, daar ze vrezen dat de huidige geplande afstand te dichtbij is.	Zie 2-4 en 2-5	Nee
2	1	Cliënten vrezen schade door heiwerkzaamheden.	Zie 2-6	Nee
3	1	Cliënten zijn van mening dat vervoer en transport door bebouwde gebieden onwenselijk is en stellen een nieuwe ontsluiting vanaf de N33 aan.	De verkeersbewegingen ten behoeve van de aanleg van het windpark en de infrastructuur zullen tijdelijk zorgen voor een verhoging van de verkeersintensiteit op de (lokale) wegen in en direct om het plangebied. Deze fase is echter van relatief korte duur waarbij eventueel tijdelijke aanpassingen aan de infrastructuur voor goede doorstroming kunnen blijven zorgen. Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden zal een transport- en verkeersplan worden opgesteld. Dit plan wordt opgesteld in overleg met het bevoegd gezag en de wegbeheerders. Te zijner tijd zal dit tijdig gecommuniceerd worden met de omgeving en betrokkenen.	Nee
4	2	Cliënten stellen dat er niet gekeken wordt naar cumulatieve geluidsbelasting.	Zie 2-4 en 12-9	Nee
5	2	Cliënten stellen dat de visualisatie van het beeld op het windpark onrealistisch is.	Er is een visualisatiemiddel beschikbaar om realistisch het beeld te laten zien van de voorgenomen ontwikkeling. Deze is tijdens de inspraakavond getoond en kan desgewenst worden bekeken.	Nee
6	2	Cliënten stellen dat doordat Oudeschip, Nooitgedacht en Koningsoord de laatste dijkbuurtschappen zijn in de provincie en een buffer vormen, unieke waarden hebben, die volgens de SVIR gewaarborgd moeten worden.	Zie 2-3	Nee

Zienswijze 37				
1	1	Indieneren maken bezwaar tegen de plannen vanwege de aantasting van de mooie buffer	Zie 2-3	Nee
2	1	Indieneren maken bezwaar tegen de plannen vanwege de toename van het geluid	Zie 2-4	Nee
		Indieneren maken bezwaar tegen de plannen vanwege de waardevermindering van de woning	Zie 2-6	
		Indieneren zijn van mening dat geen rekening is gehouden met de belangen van omwonenden	Met de omgevingsvergunning wordt het toegestaan af te wijken van de geldende planologische besluiten. Ten behoeve van het afwijken van het bestemmingsplan is de aanvraag om de omgevingsvergunning voorzien van een ruimtelijke onderbouwing, op grond waarvan de conclusie is getrokken dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Ten behoeve van deze conclusie is onder meer gekeken naar de mogelijkheid om de normering voor de windturbines na te leven en zijn de belangen van omwonenden betrokken en afgewogen.	
		Indieneren zijn van mening dat de lusten en lasten niet eerlijk zijn verdeeld.	zie 5-6	
		Indieneren zijn van mening dat sprake is van kapitaalsvernietiging omdat bestaande windturbines worden gesloopt.	zie 5-5	
3	1	Indiener vraagt of er gekeken is naar de mogelijkheid om zover mogelijk naar achteren slechts één rij molens te zetten.	Een soortgelijke variant is in het MER beschreven. Dit heeft niet geleid tot de voorkeursvariant.	Nee

		Indiener geeft aan het sneaky te vinden indiener via via toevallig hoorde dat je alleen bezwaar gemaakt kan worden de plannen als een zienswijze gestuurd is.	We nemen deze opmerking voor kennisgeving aan. De toegepaste wetsprocedure is juist.	

Zienswijze 38				
1	1	Indiener heeft een pro forma zienswijze ingediend.	Indiener is een termijn van twee weken gegund waarbinnen aanvullende gegevens ingediend konden worden. Indiener heeft daar geen gebruik van gemaakt.	Nee